

Tilläggsbelopp beviljat?

En diskursanalys av beskrivningar om makt, mening och identitet. En studie avseende ansökningar om tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av särskilt stöd.

Andreas Blommé

Specialpedagogiska institutionen

Självständigt arbete 15 hp

Speciallärarprogrammet inriktning hörselskada och dövhet

Höstterminen 2018

Handledare: Liz Adams Lyngbäck

English title: Additional funding granted? A discourse analysis on school experiences on SEN needs in applications for additional funding.

Abstract

English title: *Additional funding granted? A discourse analysis on school experiences on SEN needs in applications for additional funding.*

The purpose of this paper has been to highlight how discourses on disability are portrayed in two different applications for additional funding for students with special educational needs (SEN) of hearing impairment, and two regarding neuropsychiatry. The paper studies a total of 328 applications for additional funding and chosen four of these for a further in depth analysis. The aim of the paper has been to highlight and pinpoint how the four different applications, describes different discourses and perspectives on disability from a perspective of ableism and audism. This ergo in turn creates different fields of transferred discourses from each individual application. The paper has also analyzed what discourses results in granted additional funding from the two municipalities. The paper has used an applied method of Sara Ahmed's perspective on discourse analysis (2012) and Sara Ahmed's *Queer phenomenology* (2006) as a theoretical framework. The purpose of this has been to distinguish use of governmentality and documentality, in order to highlight discourses on ableism and audism.

The conclusions drawn from this paper are that the categorical perspective dominates applications regarding neuropsychiatry while the compensatory perspective dominates applications regarding hearing impairment. This in turn points to that the Swedish state should take control of assessing applications for SEN needs from the municipalities. This would possibly lead to increased equivalence and allocation of resources regarding decisions on additional funding for SEN needs. The results show that ableism, audism, governmentality and documentality are predominant discourses in the written applications for additional funding, which works to construct and whole fully connect the SEN need to being the identity of the student.

Nyckelord

I denna studie lyfts *diskursanalys, ableism, audism, funktionsvariation, governmentality, omfattande särskilt stöd och tilläggsbelopp* som **centrala begrepp**.

Innehåll

Inledning	1
Tidigare forskning	2
Centrala begrepp	4
Syfte och frågeställningar	5
Upplägg	5
Bakgrund	6
Vad menas med extra anpassningar och särskilt stöd?	6
Skollagens ekonomiska ramverk	7
Vad innebär NPF och HNS?	8
Dokumentation kring barn i behov av särskilt stöd.....	9
Skolors konkurrens om resurser	9
Metod	10
Teori.....	11
Forskningsetiska aspekter	12
Validitet och reliabilitet.....	12
Urval	13
Kommun A	13
Kommun B	13
Avgränsningar.....	13
Resultat	14
Kommun A	14
A. Ansökan om tilläggsbelopp för hörselskada.....	14
Behov av omfattande särskilt stöd	14
Stödinsatser	15
Delegationsbeslut	16
B. Ansökan om tilläggsbelopp för neuropsykiatrisk funktionsvariation	16
Behov av omfattande särskilt stöd	16
Stödinsatser	17
Delegationsbeslut	18
Kommun B	18
C. Ansökan om tilläggsbelopp för hörselskada.....	18
Behov av omfattande särskilt stöd	18
Stödinsatser	19
Delegationsbeslut	19
D. Ansökan om tilläggsbelopp för neuropsykiatrisk funktionsvariationer	20
Behov av omfattande särskilt stöd	20
Stödinsatser	20
Delegationsbeslut	21

Komparativ analys	22
Tilläggsbeloppens identitetskonstruktion kring behov av omfattande särskilt stöd	22
Stödinsatserna för att möta behoven	23
Inkludering eller exkludering?	24
Diskussion	25
Förslag till fortsatt forskning	26
Metoddiskussion	26
Slutord.....	26
Särskilda tack	27
Referenslista	27
Primärkällor	27
Styrdokument	27
Tryckt litteratur.....	27
Informationsbrev	31

Inledning

Jag har arbetat i skolans värld under många år som speciallärare. Under min karriär har jag haft/har ett särskilt intresse för arbete med och kring elever som har omfattande sociala, medicinska och pedagogiska svårigheter. Det har blivit mitt credo att verka för dessa elevers rättigheter inom extra anpassningar och särskilt stöd samt att samverka med samhällets andra aktörer kring dessa elevers rättigheter i skolan. Under min yrkesbana har jag samarbetat med ett flertal olika kommuner, avseende elever som definieras ha ett omfattande behov av särskilt stöd. Under detta arbete, på olika skolor i Stockholms län, har det framkommit en betydande ojämlikhet mellan olika kommuners arbete. Denna ojämlikhet avser bland annat deras tillämpning och bedömning av tilläggsbelopp, till följd av olika definitioner kring begreppet omfattande behov av särskilt stöd (Skolverket, 2009).

Salamancadeklarationen och Skollagen ställer tydliga krav på att barn i behov av särskilt stöd skall inkluderas och ges stöd och möjlighet att utvecklas så långt som möjligt genom utbildningen (Skollagen 2010, Svenska Unescorådet, 2006). Skolan skall aktivt arbeta för att kompensera för funktionsvariationens följder i elevens lärande. I mitt arbete som speciallärare har det framkommit att skolor gärna vill sätta in extraordinära stödinsatser såsom elevassistent utifrån Skollagens och Salamancadeklarationens krav. Emellertid tampas skolor med frågan om beviljade extra ekonomiska anslag från kommunen för att sätta in särskilt stöd till sina elever, det vill säga – **om tilläggsbelopp är beviljat?**

Denna studie avser således att undersöka samt jämföra hur barn beskrivs i behov av omfattande särskilt stöd med hörselnedsättning (HNS) eller neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) i ansökningar om tilläggsbelopp. Arbetet genomförs genom att studera samt jämföra upprättade ansökningar om tilläggsbelopp. Studien avser därmed att undersöka och analysera skolors beskrivningar kring elever i behov av omfattande särskilt stöd. Detta för att belysa konsekvenser för didaktiska villkor och utträna vilka strukturella diskursiva hinder som existerar inom särskilt stöd, med fokus på elever med hörselnedsättning och neuropsykiatriska funktionsvariationer.

Den senaste PISA-undersökningen visar att kunskapsresultaten i Sverige ökar men att skolors resultat är mer ojämlika än någonsin (Skolverket, 2016). Kommuner som har stark ekonomi har bättre skolresultat medan kommuner med socioekonomiska utmaningar brottas med sämre skolresultat (Skolverket, 2009 & Håkansson, & Sundberg, 2016). Samtidigt som skolresultaten ökar på lokalnivå i Sverige, ökar antalet elever som ej uppnår gymnasiebehörighet på nationell nivå. Likvärdigheten och möjligheten till inkludering i skolan och samhället har således försämrats. Möjligheten till en god utbildning, synnerligen för barn i behov av särskilt stöd, påverkas därefter knuten av kommunens socioekonomiska förmåga. Skolreformen under 1990-talet, innebar att huvudmannskapet gick över från staten till kommunerna. Denna decentralisering på systemnivå gav upphov till att likvärdigheten i skolan påverkades negativt, eftersom skolans ekonomiska förutsättningar knöts till hemkommunens socioekonomiska belägenhet (Skolverket, 2009 & Bunar, 2009).

Denna studie tar avstamp från Utbildningsdepartementets lagrådsremiss gällande *Tilläggsbelopp för barn och elever från 21 januari 2016* om en förändring i skollagen gällande elever med medicinska eller psykologiska funktionsvariationer (Utbildningsdepartementet, 2016). Denna vann lagkraft 1 juli 2016. Denna förändring i skollagen medförde att elever med hörselnedsättning, nu har en rättighet att tillhöra målgruppen för tilläggsbelopp i skollagen. Skollagens regleringar kring ansökningar om

tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av särskilt stöd har sedan implementeringen av Läroplan 2011 för grundskolan och gymnasiet, reviderats vid två tillfällen. Först vid år 2010 och därefter vid år 2016, av två olika regeringar (Utbildningsdepartementet, 2016). Det bakomliggande syftet med dessa revideringar har varit att förtydliga ansökningsförfarandet samt målgruppen, som kan bli aktuella vid ansökningar om tilläggsbelopp från kommunala och fristående skolaktörers huvudmän. Revideringarna av skollagen har således syftat till att bidra till en ökad inkludering samt att stärka målgruppens möjligheter att lyckas i skolan genom ökade resurser för den enskilda eleven. En tillgänglig lärandemiljö förutsätter att behoven skall styra resurserna (Utbildningsdepartementet, 2016). Vilket innebär att stöd skyndsamt sätts in för att skapa goda möjligheter till framgång i studierna. Svårigheten består i att det ej finns en samlad beprövad eller vetenskaplig definition av vad som konkret menas med *behov av omfattande särskilt stöd* (Utbildningsdepartementet, 2016). Området gällande åtgärdsprogram samt kommunernas lokala resursfördelningar för barn i behov av särskilt stöd är någorlunda utforskad (Asp-Onsjö, 2006, 2008, Matson, 2017, Axelsson & Stenberg, 2014). Dock är beskrivningar om funktionsvariationer i ansökningar om tilläggsbelopp, i den svenska kontexten och nuvarande sociopolitiska läge helt outforskad. Det finns en kunskapslucka av studier kring beskrivningar av funktionsvariationer i ansökningar om tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av särskilt stöd. Snarare än att undersöka de juridiska aspekterna inom tilläggsbelopp som tidigare studier har gjort (Eriksson, 2013). Studien ämnar påbörja forskningsfronten i denna kunskapslucka, bidra till en mer jämlik utbildning samt bedömning för elever i behov av omfattande särskilt stöd. Studien ämnar att utifrån insamlad empiri beskrivningar skapa en samlad definition av begreppet *behov av omfattande särskilt stöd*, som är målgruppen för tilläggsbelopp. En förhoppning är även att studien kommer sprida kunskap kring beskrivningar av hörselnedsättning eller neuropsykiatriska funktionsvariationer. I detta arbete används begreppet **tilläggsbelopp** som ett samlat begrepp för friskolors ansökningar om tilläggsbelopp samt kommunala skolans ansökningar om verksamhetsstöd. Skollagen (2010) reglerar denna skiljaktighet mellan kommunala och fristående verksamheters möjligheter till att erhålla tilläggsbelopp. Det slås i skollagen (2010) fast att kommunala verksamheters ökade resursfördelning äskas genom interkommunalt verksamhetsstöd, medan friskolor behöver ansöka om tilläggsbelopp för elever i behov av omfattande särskilt stöd. Hemkommunen är ej skyldig att betala tilläggsbelopp om organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Tidigare forskning

Den tidigare forskningen om särskilt stöd och identitetskonstruktioner har främst berört skolans arbete med beskrivningar av elever i pedagogiska kartläggningar, åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner. Den utvalda tidigare forskningen för denna studie nämner och diskuterar behovet kring en förändrad resursfördelning för barn i behov av särskilt stöd. Ingen forskare undersöker, belyser eller diskuterar dock beskrivningar om elevers behov av omfattande behov av särskilt stöd i ansökningar om tilläggsbelopp. Detta med utgångspunkt innan samt efter införandet av skolreformen år 2011. Genom att undersöka hur fyra stycken ansökningar om tilläggsbelopp beskriver eleverna i behov av omfattande särskilt stöd påbörjas en kunskapslucka. Detta genom att studera och jämföra hur dessa beskrivningar framställer elevernas funktionsvariationer, behov av omfattande särskilt stöd, stödsatser samt vilket identitetsskapande av grupper som genererar beviljade tilläggsbelopp. Genom att bearbeta

ansökningarna med studiens metod och teori utifrån Sarah Ahmeds ramverk (2012, 2006), lyfts *förkroppsligade identiteter* samt *maktordningar* fram.

Ahmed (2012) belyser att diskurser kring *olikhet*, *inkludering* och *maktordning* skapas samt bibehålls genom människors språkande, om människors olikhet, förmedlat i tal och skrift. Dessa diskurser skapar människors olikheter genom makt, mening och identitet samt bringar till existens och bibehåller villkor för inkludering. Detta utifrån diskurser kring *förkroppsligade identiteter* och *maktordningar* om inkludering, tillämpat i denna studie med ett fokus på ableism utifrån människors *funktionsvariation*, *funktionsförmåga*, *genus* och *identitet*. Boken kommer tillsammans med en diskursanalys utgöra studiens metod för att lyfta fram diskurser i ansökningar om tilläggsbelopp kring ovanstående. Ahmed belyser även (2006) hur beskrivningar i egenskap av *levda erfarenheter*, som berör existens, identitets och meningsskapande essenser kring fenomen skapas, för studien tillämpat i form av funktionsvariation, kropp och identitet i empirin. Ahmed verk kommer utgöra studiens teori och användas för att anlägga och analysera empirins bestående av ansökningars beskrivningar utifrån ett teoretiskt perspektiv tillsammans med studiens operationaliserade och systematiserade begrepp av **orientation**, **out of place** och **alignment**. Den kommer även att bidra till studiens problematisering.

Asp-Onsjö (2006) avhandling berör hur elever behov av särskilt stöd beskrivs samt vilka åtgärder som uttrycks i åtgärdsprogram för att bemöta dessa behov. Boken berör dock ej beskrivningar hur elever i behov av omfattande särskilt stöd beskrivs i ansökningar om tilläggsbelopp. Boken kommer också användas för att analysera identitetskonstruktionen och kategoriseringen av elever i behov av särskilt stöd. Boken kommer även användas för att synliggöra olika beskrivningars betydelse kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Boken berör även historiska perspektiv på införandet av åtgärdsprogram och särskilt stöd. Vidare kommer den även användas till att analysera om det existerar en diskrepans mellan elev beskrivningar i åtgärdsprogram kontra ansökningar om tilläggsbelopp. Denna studie tar vid där Asp-Onsjö slutar samt utvecklar Asp-Onsjös forskning, genom att undersöka samt analysera hur elever i behov av omfattande särskilt stöd beskrivs samt vilka insatser som sätts in i fyra ansökningar om tilläggsbelopp, för elever som definieras inneha ett omfattande behov av särskilt stöd.

Likt Asp-Onsjö lyfter Andreasson (2007) hur beskrivningar om elever formulerat i text blir ett identitetsskapande dokument, vilket kan påverka elevers möjligheter alternativt begränsningar i skolan. Detta leder i sin tur till en identitetskonstruktion av eleven i skolan och samhället. Boken kommer användas för att analysera frågor kring beskrivningsmakt rörande identitet, genus och makt i studiens bakgrund och komparativa sammanfattning. Andreasson och Asplund Carlsson (2009) utvecklar detta vidare och lyfter hur elevdokumentation är identitetsskapande texter för elever, som skapar möjligheter men också begränsningar. Boken lyfter språkets betydelse utifrån text- och diskursteorier, gällande hur elever presenteras och svårigheter beskrivs i dokumentationen. Boken kommer användas för att analysera hur beskrivningarna i elevdokumentationen, bidrar till att verka identitetsskapande, samt bibehålla skolans maktförhållande och maktordning gentemot elever i behov av särskilt stöd. I linje med detta diskuterar Hirsh (2017) syftet med upprättandet av elevdokumentation. Hirsh pekar på att dokumentationen skall verka elevnära för att stödja lärandet samt pedagogers praxis kring bedömning av elever i behov av särskilt stöd. Artikeln används för att analysera om det finns en diskrepans mellan artikelns perspektiv och beskrivningar av elevers behov i de undersökta ansökningarna om tilläggsbelopp.

Axelsson & Stenberg (2014) skriver i deras intervjustudie om mindre kommuners resursfördelning till grundskolan. Denna uppsats undersöker hur några mindre kommuner (mindre än 25 000 invånare) tyder samt praktiserar skollagen kring resursfördelning för elever i behov av särskilt stöd. Uppsatsen visar på att kommunerna tolkar skollagens kriterier kring resursfördelningar olika. Det finns således en diskrepans om vad som anses ingå i grundbeloppet kontra tilläggsbeloppen mellan kommunerna. Uppsatsen kommer användas för att analysera olika kommuners tolkning av vad som definieras som tilläggsbelopp. Denna studie utvecklar även Axelsson & Stenbergs arbete till följd av att den undersöker hur eleverna beskrivs, vilka insatser skolor söker tilläggsbelopp för samt kommunernas olika bedömningar av dessa ansökningar om tilläggsbelopp. I linje med detta diskuterar Ramberg (2015) i sin avhandling hur specialpedagogiskt stöd är organiserat på ett flertal skolor runt om i Sverige. Avhandlingen slår fast hur kommuner beroende på socioekonomiska faktorer, fördelar resurser olika till elever i behov av särskilt stöd. Avhandlingen används för att analysera faktorer som berör resursfördelning samt likvärdighet. Matson (2017) diskuterar likt Ramberg (2015) olika parters perspektiv för en skola för alla i en utvald kommun skall kunna skapas. Avhandlingen visar på en mängd olika uppfattningar från elever, föräldrar och politiker kring hur en skola för alla skall skapas, möjliggöras samt hur resurser kan fördelas. Avhandlingen används i studiens bakgrund, samt för att analysera möjligheter kontra begränsningar i fördelningen av pedagogiska och ekonomiska resurser.

Eriksson (2013) undersöker hur reglerna kring tilläggsbelopp i skollagen samt dess tillämpning, stämmer överens med barnkonventionens krav. Uppsatsen används för inläsning av de juridiska aspekterna kring tilläggsbelopp samt målgruppen av elever som enligt skollagen har rätt till detta särskilda stöd. Eriksson slår fast att det finns en juridisk diskrepans i tillämpningen av skollagens författningar om tilläggsbelopp, i relation till barnkonventionen. Uppsatsen används för att analysera skollagens krav kontra kommunernas tillämpning. Skolverket (2009) diskuterar hur organisatoriska förändringar under 1900-talet har påverkat resultaten i svensk skola och elevers möjlighet till en likvärdig utbildning. Resultaten pekar på att barn i behov av särskilt stöd är den grupp som drabbats hårdast. Boken används som huvudsakligt underlag i studiens bakgrund och diskussion. Hansson, Apelmo & Alftberg (2016) belyser hur funktionshinder skapas i mötet med en otillgänglig miljö som domineras av perspektiven ableism och audism. Boken brukas även för att analysera perspektiv på funktionshinder i ljud- och lärandemiljöer.

Centrala begrepp

I denna studie lyfts *diskursanalys*, *ableism*, *audism*, *funktionsvariation*, *governmentality*, *documentality*, *omfattande särskilt stöd* och *tilläggsbelopp* som centrala begrepp.

Ableism innebär i studien att en norm av funktionsförmåga sätts i fokus. Det innebär att människor rangordnas utifrån funktionsförmågor. Audism innebär i studien att normen av funktionsförmågan hörande sätts i fokus (Hansson., Apelmo, & Alftberg, 2016). Funktionsvariation innefattar i studien att människor har lika funktionsförmågor. Funktionsvariationer som begrepp avser att beskriva olikheter i individers fysiska, psykiska eller kognitiva funktion. Det kompensatoriska perspektivet innebär i studien individer erhåller stödande lösning för sina svårigheter (Hansson., Apelmo, & Alftberg, 2016). Detta betyder således att försöka förstå individens svårigheter utifrån psykologiska eller medicinska processer; med syftet för att hitta metoder som kan stödja individer i vardagen och lärandet.

Det kategoriska perspektivet avser i studien istället ett fokus på den enskilda elevens svårigheter, vilket sammanlänkas till att verka identitetsskapande för individens vardag och lärande (Hansson, Apelmo, & Alftberg, 2016). Bruket av socioekonomiska faktorer i studien innebär utbildningsnivå, inkomst och sysselsättning hos medborgarna i de undersökta kommunerna (Bunar, 2009.)

Syfte och frågeställningar

Syftet är att kvalitativt undersöka hur elevernas behov beskrivs och framställs samt vilka stödinsatser skolorna sätter in för eleverna i ansökningar om tilläggsbelopp. Detta kommer undersökas genom beskrivningar om makt, mening och identitet i ansökningar om tilläggsbelopp för elever med hörselskada eller neuropsykiatriska funktionsvariationer. Elever som bedöms av skolor inneha ett omfattande behov av särskilt stöd.

Underlaget kommer att utgöras av två ansökningar som berör hörselnedsättning och två som berör neuropsykiatriska funktionsvariationer. På detta vis kan diskursiva skillnader belysas och jämföras, mellan olika ansökningar om tilläggsbelopp.

Studiens frågeställningar är följande:

- *Hur beskrivs elevernas funktionsvariationer och behov av omfattande särskilt stöd?*
- *Hur beskrivs stödinsatserna och ansvarsfördelningen?*
- *Vilka insatser söker skolorna tilläggsbelopp för?*
- *Hur skiljer sig upprättade ansökningar om tilläggsbelopp åt mellan kommunerna?*
- *Vilka beskrivningar beviljas tilläggsbelopp?*

Upplägg

Studien är tematiskt strukturerad och inleds med en bakgrund om särskilt stöd, extra anpassningar, hur detta är reglerat i skollagen och skolverkets allmänna råd samt hur detta formar arbetet med stödjande insatser i skolan. Studien fortsätter sedan med att presentera de utvalda kommunerna, undersökningen och analys av empirin kopplat till studiens frågeställningar. Ansökningarna om tilläggsbelopp utgör studiens empiri. Det valda teoretiska perspektivet tillsammans med studiens metod synliggör i undersökningen genom systematiseringen, diskurser kring elever i behov av omfattande behov av särskilt stöd. Resultat avsnittet är uppdelat i tematiska kategorier kopplat till studiens frågeställningar. Undersökningen avslutas med en sammanfattande komparativ analys som förankrar hur ansökningarnas beskrivningar framställer eleverna, behoven, stödinsatserna samt studiens övergripande resultat i relation till tidigare forskning.

Bakgrund

Den svenska grundskolan och gymnasieskolan är sedan år 1989 kommunaliserad. Denna omorganisation och införandet av skolpengen i det svenska skolväsendet, har medfört framgångar men också skapat svårigheter, i synnerhet för elever med behov av särskilt stöd (Skolverket, 2009 & Bunar, 2009 & Ramberg, 2015). Skollagen och Salamancadeklarationen ger ett tydligt juridiskt ramverk i arbetet med och kring elever med behov av särskilt stöd, dessa elever skall inkluderas i undervisningen och ges inflytande i frågor som berör dem. Matson (2017) och Ramberg (2015) lyfter att kommunerna har en rätt att tillämpa dessa juridiska bestämmelser, utifrån sina egna lokala ekonomiska förutsättningar. Detta innebär i praktiken att elever med behov av särskilt stöd får olika stödjande insatser beroende på vilken hemkommun de har i Sverige.

Den svenska skolan genomgick en förändring från att ha varit en av världens mest centraliserade institutioner med statlig styrning, till en av de mest decentraliserade genom kommunaliseringen och friskolereformen (Bunar, 2009 & Skolverket, 2009). I samband med detta lanserades även nya styrdokument som ställde målrelaterade krav, som elever skulle uppnå för att bli godkända i skolan (Bunar, 2009). Dessa förändringar lämnade även ett omfattande individuellt ansvar på den enskilda läraren att tolka och tillämpa dessa i en pedagogisk praktik (Ramberg, 2015).

Upprättandet av åtgärdsprogram och ansökningar om tilläggsbelopp utgör exempel på det dokumentationsfokus som växte fram under 1990-talets systemskifte. Genom skolans decentralisering och målstyrning ökade kraven på dokumentation, särskilt kring barn i behov av särskilt stöd. Dokumentationen i form av åtgärdsprogram och ansökningar om tilläggsbelopp, skall enligt skollagen med grund i läroplanen beskriva och tydliggöra hur skolans pedagogiska praktik, skall förändras och anpassas för att möta elevernas behov av särskilt stöd för lärandet (Asp-Onsjö, 2006). Införandet av marknadspolitiken i skolan genom skolpengen, det fria skolvalet, friskolereformen bidrog även till en segregering i samhället och en försämrad likvärdig skolgång för barn i behov av särskilt stöd (Skolverket, 2009, Bunar, 2009). Denna kamp om skolpeng i en kvasimarknad har således skadat likvärdigheten i den svenska skolan. Fokus i skolan skiftas till produktionen av resultat istället för pedagogiken och lärandet (Bunar, 2009, Matson, 2017). Assarsson (2009) belyser likt Bunar att det marknadspolitiska skolsystemet och skolpengen kan styra elevers didaktiska villkor av lärandet. Detta genom vilka ekonomiska ersättningar funktionsvariationer kan ges till skolor. Till grund för detta ligger dock skolors bristande förmåga att anpassa undervisningen till elevers olikheter som kan koppla till den lokala kommunens socioekonomiska situation och skolledningens inställning. Där kan resurskrävande elever ses som bördor för skolors målstyrda fokus (Ramberg, 2015). De nämnda faktorerna utgör den största utmaningen för att konstruera inkluderande och tillgängliga lärande miljöer och en skola för alla (Assarsson, 2009, Håkansson & Sundberg, 2016, Matson, 2017).

Vad menas med extra anpassningar och särskilt stöd?

Skolans arbete med stödinsatser, kring elevernas lärande utifrån en kompensatorisk praktik, är reglerade i Skollagen (Skollagen, 2010). Skolan har som uppgift att ge alla elever den ledning och stimulans som behövs i deras lärande. Detta för att, utifrån de individuella förutsättningarna, kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (Skolverket, 2014). Elever som till följd av funktionsvariation har svårigheter att nå kunskapskraven, skall ges stöd som syftar till att motverka funktionsvariationens effekter. Detta arbete förutsätter att

verksamheten organiseras på skol-, grupp- och individnivå för att säkerställa att eleverna ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt, enligt utbildningens mål (Skolverket, 2014).

Skollagen delar stödinsatserna i två former; *extra anpassningar* och *särskilt stöd*. Den förstnämnda är en kortare insats av mindre inskridande gestaltning. Ett stöd till eleven som genomförs av lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Den andra stödinsatsen är av betydligt mer ingripande och långtgående karaktär, och är sedvanligt ej möjlig att genomföra inom ramen för undervisningen (Gottberg, 2017). Arbetet med särskilt stöd sker således utanför ramen för den ordinarie undervisningen. Därmed är stödets omfattning och varaktighet det som skiljer särskilt stöd ifrån extra anpassningar i skolan (Skolverket, 2014). Den centrala faktorn som avgör bedömningen om en elev är i behov av särskilt stödjande insatser, är om eleven ej utvecklas mot kunskapsmålen, som är formulerade i skolformernas läroplaner (Skolverket, 2014). Skolans arbete med dokumentation är därför präglad av målstyrning som syftar till att öka elevernas måluppfyllelse i lärandet.

Dokumentationen; i form av individuella utvecklingsplaner (IUP), bedömningar, pedagogiska kartläggningar (PK), åtgärdsprogram (ÅP) och tilläggsbelopp (TB) verkar som pedagogiska katalysatorer (Gottberg, 2017). Vilket genom textens mening och makt skapar en verklighet och en styrande diskurs av sanningsproduktion; utifrån *governmentality* och *documentality*. *Governmentality* innebär en styrningsteknologi som delas upp i det *suveräna* och *disciplinära*. Det *suveräna* utgörs av samhällets lagar och förordningar, vilket förmedlat med det *disciplinära* verkar styrande genom individens normalitetssträvan. Detta leder till en fabrikation av subjektet inom olika myndigheter och institutioner (Asp-Onsjö, 2011). *Documentality* bygger vidare på *governmentality*. Begreppet innebär mer konkret i studien hur dokument används i styrningsprocesser och i skapandet av sanningsproduktion, vilket definierar verkligheten samt får ett tolkningsföreträde (Asp-Onsjö, 2011, Skolverket, 2014). Det faller sig dock naturligt med ovanstående, utifrån Skollagen och läroplanerna, att dokumentationen skall ha en kompensatorisk, formativ utformning samt syfte. Elevens behov av stöd skall stå i fokus, ej svårigheterna (Black, & William, 2009; Lindström, Lindberg & Pettersson, 2013). Rådande marknadspolitiska krafter pekar ibland på motsatsen och att dokumentation istället används för att säkerställa utökade ekonomiska resurser till skolor istället för att vara ett verktyg för elevernas lärande (Matson, 2017).

Skollagens ekonomiska ramverk

Skollagen (2010) frambringar två ekonomiska ramverk av skolpeng till pedagogiska verksamheter, *grundbelopp* och *tilläggsbelopp*. Gällande grundbeloppet som kommunen betalar ut till pedagogiska verksamheter, så skall grundbeloppet täcka ersättning för undervisning, omsorg, pedagogisk verksamhet, digitala läroverktyg, pedagogiskt material och utrustning, elevhälsa, specialpedagogiska insatser, måltider, administration, mervärdesskatt samt lokalkostnader (Eriksson, 2013). I Skollagens (2010) förarbeten stadgas det att fristående såväl som kommunala skolor inom ramen för grundbeloppet; skall vara i stånd att möta det övervägande antalet av elever med behov av stödjande insatser. Skolan har således, utifrån skollagen, en skyldighet i sin förmåga att anpassa sin organisation samt sin undervisning och verksamhet så att hänsyn tas till elevers olika behov och förutsättningar av stöd och stimulans. Revideringen av Skollagen tydliggör även att om enskilda elever till följd av medicinsk, pedagogiska eller psykologiska svårigheter har ett omfattande behov av särskilt stöd ska kommunen, utöver grundbeloppet, betala ett tilläggsbelopp (Utbildningsdepartementet, 2016 & Eriksson, 2013).

Skollagen skriver fram att tillämpningen av tilläggsbelopp avser ersättning för assistenthjälp, anpassning av lokaler, tekniska hjälpmedel eller andra extraordinära stödåtgärder, däribland sådana som riktas till elever/barn med stora inlärningssvårigheter. Tilläggsbeloppets omfattning ska vara individuellt bestämt och kopplat utifrån elevens behov av omfattande särskilt stöd (Utbildningsdepartementet, 2016 & Eriksson, 2013). Skolors möjligheter att begära extra ekonomiska resurser för elever i behov av särskilt stöd är således ytterst begränsade. Tilläggsbelopp utgår enbart för dokumenterade stödåtgärder vars kostnader går avsevärt utöver vad som skall täckas genom grundbeloppet. Inför att kommunen ska kunna bedöma syntesen att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd, skall skolan skriftligt beskriva elevens behov av omfattande särskilt stöd. Detta utifrån genomförda pedagogiska kartläggningar, åtgärdsprogram, utvärderingar av åtgärdsprogram, ansökan om tilläggsbelopp, medicinska och psykologiska utredningar. Dessa elevdokument skall utvärderas minst tre gånger per läsår (Gottberg, 2017). Skolan skall således påvisa att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd som väsentligt går utöver grundbeloppet och skall finansieras av ett tilläggsbelopp.

Vad innebär NPF och HNS?

Individer med neuropsykiatriska funktionsvariationer (Autism, ADHD), hjärnor fungerar annorlunda jämfört med hur den fungerar för andra elever. Funktionsvariationen är medfödd och består livet ut. Men allteftersom hjärnan utvecklas och vinner nya erfarenheter kan individen hitta kompensatoriska strategier eller verktyg, vilka får vardagen att fungera. Elever med autism har ofta en svårighet att hantera förändringar samt delta i sammanhang som ställer krav på flexibilitet och samspel (Sjölund, Jahn, Lindgren & Reuterswärd, 2017). Detta innebär att sättet att ta in samt bearbeta olika sinnesintryck fungerar annorlunda, vilket skapar svårigheter att vistas i miljöer med flera olika intryck samtidigt. De största utmaningarna för dessa elever finns inom ömsesidig social interaktion och kommunikation. Elever med autism har ofta förstärkt förmåga till att uppfatta detaljer, noggrannhet samt rättspatos (Sjölund, Jahn, Lindgren & Reuterswärd, 2017). Skolan som institution ställer dagliga krav på kommunikation samt en mottaglighet för stora mängder information, vilket överbelastar dessa elevers förmåga att kunna sortera perception, intryck och erfarenhet.

Elever med ADHD kan ha en svårighet kring koncentration, kontroll av uppmärksamheten, reglering av impulser och aktivitetsnivå (Sjölund, Jahn, Lindgren & Reuterswärd, 2017 & Eriksson, 2013). Elever med en hörselnedsättning kan ha en svårighet att kvantitativt och kvalitativt urskilja ljud, vilket innebär att vissa ljud ej är hörbara för eleven alternativt uppfattas som förvrängda. Svårigheten kan kompenseras genom teckenspråk alternativt hörseltekniska hjälpmedel. Det som avgör de funktionella följderna av en hörselnedsättning är vart skadan i hörselorganet är belägen (Andersson & Arlinger, 2007).

Det centrala som delas av ovan nämnda svårigheter är att lärandemiljön behöver konstrueras på en organisationsnivå för att möta elevers behov av särskilt stöd genom tillgänglighet och delaktighet i lärandet (Szönyi & Söderqvist Dunkers, 2015). Vidare är det rektorn som ansvarar för att ge lärarna, eleverna och verksamheten förutsättningar för ett formativt arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och bedömning för lärande av elevers kunskaper. Rektor ansvarar även för att, vid behov fördela om resurser i relation till elevernas olika behov av stödjande och kompensatoriska insatser. Det är även viktigt att utifrån pedagogiska kartläggningar analysera samt utvärdera vad och hur dessa insatser stödjer elevers lärande samt anpassa dessa åtgärder och fördela ansvaret i verksamheten, utifrån en skol-, grupp- och individnivå. En tillgänglig och tydlig lärandemiljö är viktig för alla elever, men fyller en särskild funktion för elever i behov av särskilt stöd (Skolverket, 2014; Runström Nilsson, 2015).

Dokumentation kring barn i behov av särskilt stöd

Den elevdokumentation som upprättas i skolan i form av pedagogiska kartläggningar, åtgärdsprogram och ansökningar om tilläggsbelopp är språkliga handlingar (Asp-Onsjö, 2006). Dessa handlingar redogör, både implicit och explicit, uttryck för rådande normer och värderingar kring elevernas identitet, utmaningar, sociala situation samt skolans insatser för att bemöta dessa behov (Andreasson & Asplund Carlsson, 2009). Det är därför av yttersta vikt hur skolan beskriver samt bemöter elevernas behov av stödjande insatser i skolan. Den språkliga handlingen kan påverka hur elever uppfattar, förstår och upplever sig själva. Skolan har ingen lätt uppgift att hantera olikheter i elevernas olika förutsättningar i studierna. Det skapas dock en svårighet när elevernas behov i dessa språkliga handlingar delas in i kategorier utifrån skolans beskrivningar av dem.

Genom att studera vad och hur någonting beskrivs kan man synliggöra vad som definieras som normerande kontra avvikande i skolans värld (Andreasson & Asplund Carlsson, 2009). Åtgärdsprogram och ansökningar om tilläggsbelopp bygger således på en samling av utsagor, muntliga såväl som skriftliga, vilket gör att den skriftliga produkten är en sammansättning av erfarenheter. Genom detta har författaren tolkningsföreträdare i beskrivningen av elevens behov och är således inte utan influenser från andra pedagoger eller experter. Lärare som författare till dessa dokument kan därmed välja ut informationen och har således tolkningsföreträdare i form av governmentality och documentality, kring hur texten skrivs fram. Elevdokumentationen som skrivs fram kommer till utifrån en bestämd pedagogisk praktik och för att förstå den behöver man undersöka de villkor under vilka den skapas (Andreasson & Asplund Carlsson, 2009 & Asp-Onsjö, 2011). En annan aspekt som Asp-Onsjö diskuterar (2008) är att elevdokumentationen kan användas av skolorna i ett friskrivande syfte, vilket innebär att dokumentationen blir värdefull för att påvisa vilka åtgärder skolan har vidtagit. Elevdokumentationen har vidare en funktion när det kommer till att söka utökade resurser från kommunen samt bevisa att dessa behov finns för skolledning och kommun.

Skolors konkurrens om resurser

Nedskärningar i den offentliga sektorn genom decentraliseringsprocessen som skolan genomgick på 1990-talet, har orsakat att skolor behöver ansöka om utökade anslag i form av tilläggsbelopp för att kunna bemöta elevers behov av särskilt stöd, ur en begränsad kommungemensam budget (Andreasson, & Asplund Carlsson, 2009). Detta betyder således att skolor i kommuner konkurrerar sinsemellan kring att få tillgång till tilläggsbelopp ur de begränsade offentliga resurserna, avsatt för elever i behov av omfattande särskilt stöd. Kommuner med god socioekonomisk status har en större budget avsatt för tilläggsbelopp än mindre bemedlade kommuner. Detta leder således till en försämrad likvärdighet för elever i behov av särskilt stöd, eftersom elevens behov knyts an till hemkommunens ekonomi (Ramberg, 2015 & Eriksson, 2013). Skolor tvingas därmed skapa och sälja en beskrivning av elevens funktionshinder till kommunen för att erhålla utökade ekonomiska resurser (Andreasson, & Asplund Carlsson, 2009). Kommuner har även ett fast sista ansökningsdatum gällande tilläggsbelopp som skolorna måste förhålla sig till. Det förutsätter att skolor i ett tidigt skede identifierar, medikaliserar och dokumenterar elevers behov av särskilt stöd, som kan bli aktuella för ett tilläggsbelopp. Skolor tvingas ge medikaliserade, grafiska, explicita, implicita och negativa beskrivningar kring elevers funktionsvariationer, svårigheter eller andra utmaningar för att erhålla tilläggsbelopp för dessa elever. Desto svårare eleven beskrivs påverkar ersättningsnivån på ett eventuellt tilläggsbelopp. Dessa beskrivningar riskerar att vara kränkande mot den enskilde elevens integritet och identitetskonstruktion, eftersom fokus läggs på svårigheterna istället för lärandet (Helldin & Sahlin, 2010 & Gottberg, 2017). Eleven får således i dessa offentliga handlingar som ställs till kommunen, förkroppsliga alla

svårigheter och brister som dokumentationen beskriver om hen vilket leder till absoluta samt kategoriska sanningar om en elevs funktionsförmåga (Lundahl & Folke-Fichtelius, 2016 & Asp-Onsjö, 2006). Pedagogens arbete med beskrivningar av elevers behov för att erhålla ytterligare ekonomiska resurser påverkas således av den samhällsmässiga diskursen om skolans styrning och kring rådande diskurser om normalitet. Vilket påverkar hur elevers behov skrivs fram i dokumentationen samt hur skolan bedömer hur dessa behov bemötas eller rättas till (Helldin, & Sahlin, 2010 & Asp-Onsjö, 2006). Pedagogerna i skolan söker att disciplinera framtiden genom att kontrollera osäkerheten. Detta görs genom att identifiera samt skriftligt beskriva bedömda riskgruppers i skolans behov och beteenden. Risk som begrepp blir därmed en viktig organiserande och kontrollerande princip i elevdokumentationens beskrivningar av eleverna. Elevdokumentation förefaller ha en tendens att tappa fokus från elevers lärande till att istället förkroppsliga avvikelser, beteende, personlighet och relationer som behöver av skolan kontrolleras (Andreasson, & Asplund Carlsson, 2009).

Vid ansökningar av tilläggsbelopp tillfaller bedömningen i dagsläget av vad som på lokal kommunal nivå menas med omfattande behov av särskilt stöd, vilket vidare påverkar vilken nivå av tilläggsbelopp som eventuellt beviljas. Detta ansvar åläggs till den enskilda handläggaren att bestämma på kommunal nivå utifrån skolors beskrivningar av elevers svårigheter. Då skolverket ej givit ut allmänna råd kring ansökningar om tilläggsbelopp är det vetenskapligt intressant att studera detta område. Denna avsaknad av ett statligt regelverk för kommunernas praktiska tillämpning gällande detta arbete, påverkar således den enskilda elevens möjlighet till omfattande särskilt stöd direkt negativt (Eriksson, 2013 & Asp-Onsjö, 2006).

Metod

Denna kvalitativa studie om tilläggsbelopp, använder ett tillämpat och systematiserat perspektiv på *Governmentality, Documentality, Ableism och Audism*, utifrån på Sarah Ahmeds forskning (2012, 2006) för att bearbeta och analysera empirin. Arbetet genomförs som en studie inom *critical disability studies* utifrån en *induktiv ansats*. Critical disability studies innebär att människans beskrivningar och uppfattningar kring funktionsnedsättningar studeras utifrån perspektiven ableism och audism. Detta med syfte att synliggöra individers och omgivningens uppfattningar och värderingar kring människors olika funktionsförmågor (Hansson., Apelmo, Alftberg, 2016 & Mladenov, 2016).

Ableism innebär i studien att en norm av funktionsförmåga sätts i fokus. Det innebär att människor rangordnas utifrån funktionsförmågor. Vilket används för att skapa identiteter, klassifikationer samt hierarkier av människor till kategorier av funktionshinder i mötet med samhället. Funktionshindret skapas därmed ej av funktionsnedsättningen utan den sociala, pedagogiska och miljömässiga kontext som personen är en del utav (Hansson, Apelmo, & Alftberg, 2016). Audism innebär i studien att normen av funktionsförmågan hörande sätts i fokus. Det betyder i en mening vidare, att vara mänsklig innebär att vara hörande. Audism innefattar vardagliga interaktioner om hur objekt, hörseltekniska hjälpmedel, plats och rum är utformade. Audism placerar även det talade språket i fokus istället för det tecknade, som människans språkande. Detta innebär således att personer med hörselnedsättning eller en annan funktionsvariation diskrimineras av det hörande samhället (Hansson., Apelmo, & Alftberg, 2016). Studien är en undersökning av ansökningar om tilläggsbelopp. Undersökningen genomförs som en diskursanalys utifrån Sarah Ahmeds (2012) *On Being*

Included samt Sarah Ahmeds (2006) *Queer Phenomenology* som teori. Studien undersöker och jämför beskrivningar av elever med hörselnedsättning samt neuropsykiatriska funktionsvariationer i ansökningar om tilläggsbelopp. Studiens empiri samlades in genom att kontakta utvalda kommuner och begära ut åtta ansökningar om tilläggsbelopp från grundskolan och gymnasiet i fyra olika regioner. Detta för att kunna göra en systematisk genomläsning och jämförelse av empirin. Kommunerna i dessa regioner valdes ut grundat på deras befolkningsmängd och geografiska läge i Sverige. Respondenterna fick ett informationsbrev om studiens bakgrund, målgrupp, forskningsläge, syfte, frågeställningar, metod, teori och referenslitteratur. Samtliga kommuner kontaktade mig både via post, epost och telefon innan jag mottog skriftligt delegationsbeslut att den begärda dokumentationen lämnades ut. Kommunerna sekretessprövade och aidentifierade samtlig empiri innan den skickades per post till mig. Handläggningstiden för kommunerna var cirka tre veckor innan jag mottog begärda dokument. Totalt inkom 25 av 29 kommuner med totalt 328 begärda handlingar (302 om NPF samt 26 om HNS). Insamlingen av empirin genomfördes under vårterminen och höstterminen 2018 genom att kontakta kommunerna via epost på respektive kommunhemsida på internet och begära ut dessa allmänna handlingar.

Teori

Bruk av diskursanalys som analysmetod hjälper oss att förstå språkets roll kring hur verkligheten skapas och förmedlas av människan (Fejes & Thornberg, 2015). Det är en analytisk metod som möjliggör dekonstruktionen av texter och beskrivningar. Genom att visa på vad dessa inne- samt utesluter i deras beskrivningar, positioneringar, maktordningar och således konstruktionen av verkligheten i ansökningar om tilläggsbelopp. Diskursanalys som metod är lämplig för att studera vilka sanningar som skapas eller upprättas om vad som bedöms som normalt, icke normalt och osynliggörs utifrån de sätt som företeelser beskrivs förmedlat i texter och tal (Fejes & Thornberg, 2015, Mladenov, 2016). Ahmed (2012) belyser att diskurser kring *olikhet*, *inkludering* och *maktordning* skapas samt bibehålls genom människors språkande om människors olikhet förmedlat i tal och skrift. Det centrala, enligt Ahmed (2012) är vad och hur språkliga diskursers beskrivningar, tillämpat i studien utifrån *governmentality*, *documentality*, *ableism*, *audism* samt *critical disability* skapar människors olikheter. Detta genom makt, mening och identitet, bringar till existens och bibehåller villkor för inkludering. Detta utifrån diskurser kring *förkroppsligade identiteter* och *maktordningar* om inkludering utifrån människors *funktionsvariation*, *funktionsförmåga*, *genus* och *identitet* (Ahmed, 2012). Detta skapar i sin tur en diskurs som mäter normer av individer utifrån kroppsliga identiteter, attributet, funktionsförmåga samt tillhörighet av det mänskliga objektet – Alltså vad som innefattas att vara en funktionsduglig människa. Ett objekt som behöver mätas, identifieras och kontrolleras genom myndighetsutövning, förmedlat i tal och skrift (Ahmed, 2012). Ahmeds perspektiv på diskursanalys tillämpas i undersökningen.

Sarah Ahmeds särskilda teoribildning *Queer Phenomenology*, lämpar sig till att analysera *varianta* samt *invarianta* teman i beskrivningar för denna studie. Detta bidrar till att särskilja vilka beskrivningar som varierar och är varianta eller ej varierar, vilket alltså är invarianta (Fejes & Thornberg, 2015). Ahmeds teoretiska inriktning belyser beskrivningar i egenskap av *levda erfarenheter*, som berör existens, identitets och meningsskapande essenser av beskrivningar kring fenomen skapas, för studien tillämpat i form av funktionsvariation, kropp och identitet i empirin (Ahmed, 2006). Tre systematiserade och tillämpade begrepp från Ahmed (2006) används i studien för denna analys. Det första är *orientation*, begreppet används för att belysa identitet och vad i beskrivningen som lyfts som central *livsvärld*, som bildar kärnan av en individ och dess handlingar. Det andra är *out of place*, begreppet används

för att belysa mening och hur elevernas funktionsvariationer beskrivs samt sätts i sammanhang. Det tredje är *alignment*, begreppet används för att belysa makt och *meningsstruktur* genom skolans arbete med att allokera insatser och resurser för att stödja eleven i studierna (Ahmed, 2006). Ahmeds teori med systematiserade begrepp tillämpas för att analysera ansökningarnas beskrivningar.

Studiens systematiserade metod och operationaliserade teori, bidrar till att tydliggöra, särskilja, belysa, jämföra beskrivningar och diskurser i undersökningens empiri. Detta genom att lyfta fram *livsvärlden* och *meningsstruktur* av fenomenets diskurser utifrån studiens systematiserade metod och teori, kopplat till undersökningens formulerade frågeställningar (Ahmed, 2006). Studiens metod lyfter fram språkliga diskurser och teorin används för att analysera dem. Det är således dessa tre teoretiska begrepp som tillsammans med anslagen teori och metod kommer användas i undersökningen och bidra till studiens validitet och reliabilitet, genom att systematisera, bearbeta och analysera det empiriska materialet utifrån studiens frågeställningar.

Forskningsetiska aspekter

Samtliga deltagande kommuner har oidentifierat handlingarna. Detta för att inte röja informanternas identitet eller skola i studiens undersökning (Vetenskapsrådet, 2017). De utvalda kommunerna har kodats med siffrorna en och två. De utvalda fyra ansökningarna har blivit kodade i bokstäverna A, B, C och D. Denna kodning har skett för att skydda de deltagande kommunerna, skolorna, elevernas samt handläggarnas identitet från eventuella konsekvenser, till följd av deltagandet i studien (Vetenskapsrådet, 2002 & 2017).

Deltagarna i har i samband med begäran och urvalet av allmän handling, blivit informerade att empirin enbart kommer att nyttjas av forskaren för att sammanställa och genomföra studien. Sekretessavtal ingicks med flera kommuner som satte villkoret, att samtlig insamlad empiri kommer efter genomförd studie förstöras (Vetenskapsrådet, 2002 & 2017).

Denna undersökning har tagit hänsyn till de fyra huvudkraven för forskningsetik. Gällande informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet samt konfidentialitetskravet i undersökningen har ett systemiserat informerat samtycke genom ett informationsbrev delgivits till studiens deltagande kommuner (Vetenskapsrådet, 2002 & 2017). Dessa har i sin tur givit samtycke till studiens syfte, metod samt nyttjande genom att lämna ut handlingarna med särskilda förbestämmelser (detta är preciserat i det tidigare avsnittet om studiens metod och teori). Genom att systematisera studiens metodologi utifrån de fyra etiska huvudkraven, har studien uppnått en fokusering av resultaten utifrån de undersökta beskrivningarna i ansökningarna om tilläggsbelopp. Kommunerna har blivit informerade om studiens samtliga processer, att eleverna har fått sin identitet samt skola oidentifierad och kodade (Vetenskapsrådet, 2017). I linje med Kvals (1997) tankar har kommunernas handläggare har även fått sin identitet oidentifierad. Detta för att skydda både elev och handläggarens identitet från eventuella konsekvenser till följd av deras deltagande.

Validitet och reliabilitet

Resultaten från empirin tematiseras, analyseras och jämförs gentemot varandra. Skolornas individuella beskrivningar kopplas till kommunens beslut om tilläggsbelopp. För att tillskriva undersökningen god reliabilitet har insamlingen av empirin och analysen genomgått en systematiserad forskningsmetodik. Gällande validitet har enbart kommuner som inkommit med både handlingar om NPF och HNS undersöks i denna studie. Handlingarna som har valts ut och undersöks har blivit utvalda baserat på hur grafiska beskrivningarna är utifrån studiens

teori och metod. Syftet med denna är att säkerställa en god pålitlighet av resultaten och den följande bearbetningen och analysen av resultaten. De citat som används i resultatet är korrekta, ingenting har uteslutits eller lagts till.

Gällande validiteten av undersökningen, har metodologin genomgått i linje med Eliasson (2006) samt Fejes & Thornberg (2015) en koncentrerad fokusering och blivit operationaliserad till ett analysverktyg med tre teoretiskt riktade begrepp. Operationaliseringen brukas för att lyfta fram, systematisera, analysera, mäta samt utvärdera resultaten av undersökningen på ett rättssäkert tillvägagångssätt (Fejes, & Thornberg, 2015).

Urval

Totalt inkom 302 stycken ansökningar om tilläggsbelopp rörande elever med NPF och 26 stycken rörande HNS. Samtliga inkomna handlingar lästes igenom. Dessa avidentifierade handlingar blev numrerade med en bokstav, sorterat på respektive kommuns handlingar. Kommunerna avidentifierades och kodades utifrån en siffra. Dessa handlingar bearbetades systematiskt, lästes fem gånger var och kodades utifrån beskrivningars innehåll genom studiens metod och teori. Av dessa handlingar valdes fyra ansökningar ut utifrån deras beskrivningar om HNS eller NPF från två kommuner, dessa analyserades i undersökningen utifrån studiens metod och teori. Ett kriterium för urval skedde genom att enbart kommuner som både inkommit med handlingar kring elever med HNS och NPF bearbetades djupare. De utvalda handlingarna valdes ut till följd av deras beskrivande nivå kopplat till studiens metod och teori, kring detaljerade beskrivningar om HNS och NPF. Detta utifrån ett perspektiv av governmentality, ableism och audism. Studien undersöker två stycken olika kommuner, belägna på olika geografiska platser i Sverige med olika ekonomiska förutsättningar och befolkningsantal. Kommunerna har blivit systematiskt utvalda genom bruk av studiens metod och teori. Kommunerna valdes också ut till följd av deras ekonomiska förutsättningar och befolkningsantal.

Kommun A

Denna kommun ligger geografiskt i en storstadsregion. Kommunen är till ytan en av regionens mindre kommuner men utgörs av en betydande glesbygd. Kommunen har ett av de mindre befolkningsantalen i storstadsregionen. Kommunens ekonomi betecknas som stark, med en befolkning vilka kännetecknas av god socioekonomisk status.

Kommun B

Denna kommun ligger geografiskt i en storstadsregion. Kommunen är till ytan en medelstor kommun och utgörs av glesbygd. Kommunen har ett medelstort befolkningsantal i storstadsregionen. Kommunens ekonomi betecknas som begränsad och kommunen har kämpat med ekonomiska bekymmer de senaste åren. Kommunens befolkning kännetecknas av svag socioekonomisk status samt en ekonomisk utsatthet.

Avgränsningar

Genom åren har det publicerats några fackböcker och avhandlingar, inom området åtgärdsprogram för barn i behov av särskilt stöd (Asp-Onsjö, 2006, 2008). Området barn i behov av omfattande särskilt stöd och beskrivningar av dessa behov i ansökningar om tilläggsbelopp är dock utforskat. Ett urval av undersökta ansökningar om tilläggsbelopp har därmed skett för att avgränsa och fokusera på de utvalda handlingar som står i fokus i studiens

undersökning. Detta för att ytterligare fokusera studiens syfte, problematisering och undersökning. Denna fokusering av studiens valda frågeställningar har varit nödvändig, för att djupare kunna undersöka de fyra utvalda ansökningar om tilläggsbelopp beskrivningar av elevernas behov av omfattande särskilt stöd.

Utifrån studiens utvalda frågeställningar bildas teman i respektive del av undersökningen. Detta innebär att undersökningen är fokuserad på ansökningarna om tilläggsbeloppens framställning av elevernas behov, funktionsvariationer, skolornas stödjande insatser samt kommunernas beslut. Dessa jämförs gentemot varandra för att synliggöra skillnader mellan ansökningarna om tilläggsbelopp samt perspektiv på funktionsförmåga; utifrån studiens frågeställningar, metod och teori. Denna fokusering av undersökta teman inom ansökningarna om tilläggsbelopp samt komparativa strukturering verkar till att bidra ytterligare till studiens avgränsning. Dessa särskilda teman och ett begränsat antal empiri är utvalda; eftersom de behandlar liknande beskrivningar i ansökningarna om tilläggsbelopp. Det skulle vara av vetenskapligt intresse att undersöka fler ansökningar om tilläggsbelopp i flera kommuner än det som valts ut till undersökningen. Ett utökat omfång skulle ha bidragit till en större kunskapskonstruktion inom den undersökta kunskapsluckan men inte bidragit till studies avgränsning.

Resultat

I detta avsnitt kommer det redogöras för de två utvalda kommunernas beskrivningar av ansökningar om tilläggsbelopp, sammanlagt fyra ansökningar. Beskrivningarna tolkas enbart genom en tillämplig diskursanalys utifrån studiens metod och teori. Resultaten sammanfattas och diskuteras i en sammanvävd komparativ analys av studien. Studiens undersökning är uppdelad i tre sektioner. Sektion ett berör kommun 1 och sektion två berör kommun 2. Dessa sektioner inleds med att undersöka ansökningarnas beskrivningar om hörselnedsättning och därefter ansökningarnas beskrivningar om neuropsykiatriska funktionsvariationer. Sektion tre innehåller en sammanfattad komparativ analys av ansökningarnas beskrivningar i undersökningen. HNS kommer således att skildras mot HNS och NPF mot NPF i ansökningarnas beskrivningar. Syftet med detta är att förankra och ytterligare problematisera ansökningarnas beskrivningar och ställa dessa i relation till studiens metod, teori frågeställningar och forskningsläge. Handlingarna analyseras tematiskt utifrån ansökningarnas beskrivningar om behov av omfattande särskilt stöd, stödinsatser samt kommunernas delegationsbeslut om tilläggsbelopp.

Kommun A

A. Ansökan om tilläggsbelopp för hörselskada

Behov av omfattande särskilt stöd

x har en hörselnedsättning och utan hjälpmedel stöd helt döv. (Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp A, 2017).

Analys av beskrivning

Av beskrivningen framgår det att skolan anlägger ett somatiskt fokus på elevens funktionsvariation, att eleven utan hjälpmedel är helt döv. Detta innebär att skolan beskriver eleven utifrån kroppsliga funktioner, som ett didaktiskt villkor för skolans arbete med tillgänglighet och delaktighet. Eleven måste således kunna höra för att kunna vara delaktig i skolans vardagsaktiviteter och lärande. Detta skapar en *orientation* utifrån audism, som belyser att elevens kärnidentitet är sin hörselnedsättning samt att eleven är döv utan sin

hörselteknik. Eleven måste enligt identitetsproduktionen kunna höra och bruka hörseltekniska hjälpmedel för att kunna ingå i skolans aktiviteter, gemenskap och vara delaktig i vardagen. Skolan skapar således didaktiska villkor och en identitetsproduktion som sätter eleven *out of place*, kring elevens omfattande behov av särskilt stöd.

Beskrivningen placerar hörandet i centrum för lärandet. En beskrivning om eleven skapas, villkoras och skrivs fram. Elevens hörselnedsättning beskrivs som en somatisk svårighet, som behöver hörseltekniska hjälpmedel, för att kunna kontrolleras och att säkerställa hörandet. Detta förklaras ytterligare genom nedanstående beskrivningar kring stödinsatserna.

Stödinsatser

Stödet ska användas till:

- Tekniska hjälpmedel i och utanför klassrummet
- Organisation för att samma, för x kända vikarier ska finnas tillgänglig när ordinarie personal är frånvarande
- Anpassad ljudmiljö i klassrummet samt på fritids enligt protokoll från möte mer hörselrehabiliteringen
- Lekpedagog på gemensam lekrast
- Hjälp med handhavande av hjälpmedel, kontroll och underhåll av teknik
- Nära person med x där klassrum slingan inte finns, ex fritids, idrott, lekrast, matsal
- Individuell uppföljning efter genomgång
- Säkerställa hörande och förståelse av uppgift
- Lekstöd på rast och fritids
- Spridd kunskap om hjälpmedel egen hörselpräm (Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp A, 2017).

Analys av beskrivning

Beskrivningen skriver fram hur skolan på organisationsnivå skall arbeta med elevens omfattande behov av särskilt stöd. De stödande insatserna bildar en *alignment* av audism, vilket verkar för att säkerställa elevens hörande. I egenskap av att placera det talade språket som ett didaktiskt villkor och hegemonisk diskurs för delaktighet och samspel i skolans offentliga rum. Skolan sätter således hörandet som ett didaktiskt villkor för lärandet. Skolans insatser syftar även till att kompensatoriskt stödja elevens i svårigheterna, att på en organisationsnivå skapa en ökad kompensatorisk tillgänglighet och delaktighet utifrån en auditiv miljö. Skolan sätter således elevens förmåga till hörande i fokus för meningsskapandet av den inkluderande praktiken. Elevens svårigheter lyfts fram genom bruk av alignment, genom skolans faktiska konkreta åtgärder för att stödja eleven i lärandet utifrån ett kompensatoriskt perspektiv. Ett identitetsskapande utifrån ett perspektiv av audism skrivs därmed fram i form av governmentality om en elev, vars hörselnedsättning behöver kompenseras och kontrolleras av skolans personal. Detta genom att hörselförmågan säkerställs utav hörseltekniska hjälpmedels bruk av skolans personal; för att möjliggöra elevens förståelse av det talade språket och lärandet. Skolan behöver kontrollera elevens kroppsliga förmåga för att säkerställa möjlighet till lärande och målstyrning. Skolan beskriver ej vilka övriga extra anpassningar eller stödande insatser som eleven behöver och som skolan genomför i undervisningens olika ämnen. Fokus anläggs på funktionsvariationen.

Vidare sätts eleven i en kontext av *out of place* utifrån sin funktionsvariation; då skolan skapar didaktiska villkor för elevens funktionsförmåga och därmed villkor för inkludering i form av hörandet. Att hörandet är grunden för lärandet.

Delegationsbeslut

Kommunen har i detta ärende beviljat tilläggsbelopp på cirka 135 00 kronor för läsåret 17/18 med hänvisning till att:

Verksamhetsstöd till egenregin är avsedd att ge möjlighet till särskilt ersättning för enskilda elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd och extraordinära stödåtgärder. Kostnaden för stödet skall vara omedelbart kopplat till den enskilda eleven. Likabehandlingsprincipen gäller vid fördelning av verksamhetsstöd och tilläggsbelopp. Det innebär att kommunala och fristående verksamheter behandlas på samma sätt. (Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp A, 2017).

Analys av beskrivning

Kommunen har beviljat denna ansökans beskrivning kring elevens somatiska funktioner och behov av omfattande särskilt stöd, som kännetecknas av audism. Eleven behöver enligt skolan omfattande särskilt stöd för att möjliggöra individens hörande med bruk av hörseltekniska hjälpmedel samt andra stödinsatser. Skolan har således genom bruk av documentality och governmentality skapat villkoren för elevens delaktighet. Genom de stödjande insatserna som skolan genomför och att man ålägger eleven ansvaret att höra för att lära. Denna ansökan lägger således fokus på elevens brister av kroppsliga funktioner och de tekniska lösningar som krävs för att bemöta detta. Skolans stödjande åtgärder skapar således ett meningsskapande i form av elevens kroppsliga funktion av hörande.

B. Ansökan om tilläggsbelopp för neuropsykiatrisk funktionsvariation

Behov av omfattande särskilt stöd

x är en flicka med påtagliga svårigheter inom fältet socialt samspel, kognition, theory of mind och exekutiva färdigheter

x behöver en miljö och pedagogik som är särskilt anpassad för individer med dessa svårigheter och behov (se pedagogisk kartläggning) inom autismspektra.

x har under hela sin skoltid haft problem med att anpassa sig efter det innehåll och krav som en vanlig skoldag innehåller. x upplever att hon inte trivs i sin nuvarande skola x har upplevt trauma i form av mobbing och kränkningar i form av stort utanförskap. Att gå i en sk "vanlig skola" är ett oerhört överkrav på henne

I takt med att kraven beträffande såväl skolarbete som social förmåga ökat i skolan, har x Svårigheter blivit mer framträdande, och hennes ångest större. Det signifikanta svårigheterna har aktualiserat behovet av en skola med en annan pedagogik, och en miljö som är anpassad efter x behov

x har inga alternativa modeller fr hur hon ska bete sig i sociala sammanhang och hon har svårt att följa andras beteende inom den sociala samspelefare. x kan acceptera jämnåriga, men hon har ett mycket begränsat socialt umgänge och hon ägnar sig helst åt sina begränsade intressen på egen hand.

x svårigheter är att klara sociala kontakter, förstå allmänna instruktioner, klara motgångar och förändringar, klara bristande struktur och förberedelser, hänga med i åldersadekvata samtal,

bristande uthållighet, bristande koncentrationsförmåga samt att hon är så utpräglat motivationsstyr.

x har stora svårigheter med att genomföra handlingar i flera led så hon kommer inte vidare. x är i arbete med skoluppgifter eller socialt samspel beroende av vuxenstöd i form av ett hjälpjag. x kombination av svårigheter är signifikant funktionshinder för henne vad det gäller socialt samspel, turtagning samt hennes förmåga till att ta andra människors perspektiv. (Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp B, 2018).

Analys av beskrivning

Av beskrivningen framgår det att skolan anlägger ett omfattande fokus på elevens psykologiska funktionsvariation och svårigheter. Beskrivningen skriver fram, mäter och gör ett flertal exkluderande kategoriska bedömningar om elevens funktionsförmåga utifrån elevens svårigheter samt beteenden. Beskrivningen skriver fram en sammankoppling av elevens svårigheter med individens kropp och identitet samt hur dessa omöjliggör för eleven enligt beskrivningen, deltagandet i en vanlig skola. Genom att mäta elevens funktionsförmåga och beteende som av skolan bedöms som bristande och bildar elevens behov av omfattande särskilt stöd. I linje med denna bedömning av bristande funktionsförmågor gör även skolan en exkluderande bedömning av eleven till följd av sina svårigheter, inte klarar av att gå i en vanlig skola. Detta synliggörs i form av *orientation* som lyfter fram ett perspektiv av ableism. Beskrivningen skriver fram en diskurs att eleven skall exkluderas från den vanliga skolan och flyttas till en skola med den annan pedagogik. Skolan sammanlänkar med denna *orientation* elevens identitet med dess svårigheter och mäter elevens funktionsförmåga utifrån elevens pedagogiska och sociala prestationer i skolan. Detta leder till ett identitetsskapande som sätter eleven *out of place* med en exkludering från skola och samhället. Då eleven beskrivs ha svårigheter att anpassa sig till rådande normer, regler och skolans diskurser kring funktionsförmåga och pedagogisk prestation. Skolans diskursiva ställning till elevens svårigheter är att elevens är funktionsvariation, omöjliggör skolgången i en vanlig skola. Eleven behöver utifrån beskrivningen förflyttas till en miljö anpassad efter elevens svårigheter och diagnos.

Stödinsatser

x har haft en helt egen reurs knuten till sig och detta har fungerat bra, i en till en situationer. Detta har dock inte varit nog för att kompensera för x svårigheter inom neuropsykiatri.

x Fungerar bäst när hon får jobba individuellt med en personal, i sin egen takt, på sitt eget sätt vid sin arbetsplats. Det måste vara lugnt runt omkring henne för att hon skall kunna koncentrera sig.

x behöver vara placerad i en särskild undervisningsgrupp, bestående av 8 elever och 3 st personal (1 behörig lärare och 2 st utbildade resurspedagoger).

Resurspedagogens uppgift är att kunna tillhandahålla stöd till att motivera skoluppgifterna, men även stöd i att upprätthålla arbetet när det väl kommit igång. Här ingår även att kunna ge stöd åt att avsluta ett arbete och att förbereda för nästa moment. Resurspedagogen behöver ge stöd åt ... att kunna följa sitt schema, och att ha en överblick över raster under hela skoldagen för att hjälpa till x att hantera oväntade situationer och på så vis minimera antalet konflikter, men även att få x att förstå sin del i en konflikt. (Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp B, 2018).

Analys av beskrivning

Beskrivningen skriver fram hur skolan på organisationsnivå skall arbeta med elevens omfattande problematik. Skolan skriver fram en diskurs att skolans insatser för eleven är kostnadskrävande, ansträngande och ej tillräckliga för att bemöta elevens neuropsykiatriska

svårigheter. De stödjande insatserna bildar en alignment av ableism, vilket verkar till att kontrollera elevens beteende, styra eleven mot måluppfyllelse eller utveckla sina bristande sociala och pedagogiska färdigheter. Skolan anlägger ett perspektiv på att resurspedagogens roll är att genom alignment styra samt kontrollera elevens förmåga till att anpassa sig efter skolans bestämda normer, regler och målstyrning. Skolan beskriver ej vilka övriga extra anpassningar eller stödjande insatser som eleven behöver och som skolan genomför i undervisningens olika ämnen. Fokus anläggs på funktionsvariationen sammanvävning med individens identitet och behov av omfattande särskilt stöd. Elevens svårigheter bemöts genom bruk av alignment, istället för att anlägga fokus på skolans faktiska konkreta åtgärder för att stödja eleven i lärandet utifrån ett kompensatoriskt perspektiv. En identitetsskapande diskurs utifrån ett perspektiv av ableism skrivs således fram i form av governmentality och documentality om en elev, vars svårigheter behöver rättas till och kontrolleras av skolans personal. En elev som genom kontroll behöver lära sig att anpassa sig till rådande normer och regler.

Delegationsbeslut

Kommunen har i detta ärende beviljat tilläggsbelopp på cirka 135 000 kronor för läsåret 18/19 med hänvisning till att:

x är diagnostiserad med ADHD och AST och behöver stöd för att komma igång och slutföra studier. Hon är i behov av extra mycket stöd för att fullfölja sin individuella planering. (Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp B, 2018).

Kommunen hänvisar utifrån beskrivningen om elevens svårigheter till skollagens 10 kap. 39§ (2010:800) att tilläggsbelopp skall lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Analys av beskrivning

Kommunen har beviljat denna ansökans grafiska beskrivning kring elevens behov av omfattande särskilt stöd, som kännetecknas av ableism. Eleven behöver enligt skolan omfattande särskilt stöd av resurspedagog för att kontrollera individens sociala och pedagogiska svårigheter. Skolan har således genom bruk av documentality och governmentality skapat villkoren för elevens delaktighet, genom de stödjande insatser som skolan genomför samt ålägger eleven att anpassa sig efter rådande normer och att byta skolform. Denna ansökan lägger således fokus på elevens brister av psykologiska funktioner och de kontrollerande åtgärderna som krävs för att bemöta detta. Skolans stödjande åtgärder formar således meningsskapande, i form av att eleven kontrolleras och tvingas att anpassa sig efter rådande sociala och pedagogiska krav i en ”vanlig” skola.

Kommun B

C. Ansökan om tilläggsbelopp för hörselskada

Behov av omfattande särskilt stöd

x blir trött och har svårigheter i matematik. Är dubbelsidigt döv och använder två cochlea-implantat som hörhjälpmiddel.

Kommunikationen försvaras genom funktionsnedsättningen och det innebär konsekvenser för inläring och social utveckling. Raster kan innebära problem eftersom x inte har mikrofon där.

Ju högre upp i årskurserna desto mer ökar kraven på koncentration för att kunna inhämta kunskap. Har behov av särskilt stöd och stöd i mindre grupp. När det gäller mateametik kan x inte

ha den i helklass utan måste få undervisning i liten grupp och ibland en till en. I nuläget har x svårt att nå målen för årskursen. x koncentration har försämrats och uthålligheten har blivit lägre i förhållande till kraven. (Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp C, 2018)

Analys av beskrivning

Av beskrivningen skriver skolan fram en förklaring kring de sociala och pedagogiska konsekvenserna för elevens lärande till följd av funktionsvariationen. Skolan skriver fram att eleven blir trött till följd av sitt bruk av hörselteknik och har svårigheter i matematik. Skolan anlägger ett fokus av audism för elevens delaktighet och skapar didaktiska villkor för elevens lärande genom elevens bruk av hörselteknik. Detta skapar således en *orientation* av sociala och pedagogiska svårigheter, som till följd av hörselnedsättningen försvårar elevens inläring och sociala utveckling. I samband med detta skriver skolan fram en beskrivning av *out of place* om elevens svårigheter i ökande grad samt försämrad uthållighet och koncentration som en central brist för deltagande i utbildningen. Skolan skapar en diskurs att elevens hörselnedsättning medför en bristande kroppslig attribut för delaktighet och målstyrning i utbildningen.

Stödinsatser

Slinga används i klassrummet och är kopplad till E-boarden.

Både lärare och elever använder mikrofoner. Det finns en fast slinga i matsalen och x äter i ett litet rum för att begränsa ljudintaget. Bärbar slinga används på idrotten, utflykt, studiebesök och undervisning i annan lokal. x har en dator som verktyg.

Miljön har ljudanpassats med tysta möbler. Läraren förtydligar med tal, text och bild för att öka självständigheten.

Hjälp och stöd i det dagliga arbetet i klassrummet. Tekniska hjälpmedel, dator med speciellt anpassade program. Fast slinga i idrottshallen skulle behövas då skolan använder lokalen för firande av olika traditioner och avslutningar.

Handledning till assistenten samt teknisk support.

Gardiner och tjock absorberande anslagstavla behövs i det nya klassrummet i åk (Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp C, 2018)

Analys av beskrivning

Beskrivningen skriver fram en kompensatorisk bild om hur skolan på organisationsnivå skall arbeta med elevens omfattande behov av särskilt stöd. De stödjande insatserna bildar här en *alignment* av audism, vilket verkar för att stödja elevens förmåga till hörande. I egenskap av att placera det talade språket och hörseltekniska hjälpmedel, genom governmentality som ett didaktiskt villkor och hegemonisk diskurs för delaktighet och samspel i skolans offentliga rum. Skolan placerar således hörandet som ett didaktiskt villkor för delaktighet. Skolans insatser syftar dock till att på en organisationsnivå, utifrån ett kompensatoriskt perspektiv, skapa en auditiv miljö som stödjer eleven till lärande i ett nära samarbete mellan lärare, elever och elevassistent. Skolans stödjande insatser verkar därmed för att direkt skapa kompensatoriska åtgärder och en ökad tillgänglighet kopplat till elevens svårigheter.

Delegationsbeslut

Kommunen har i detta ärende nekat tilläggsbelopp för läsåret 18-19 med hänvisning till att:

Bedömningen görs enligt kriterierna för tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd i x Kommun samt skollagen (2010:800) 10 kap 39§.

Utifrån de uppgifter som framkommit i ansökan uppfylls inte kriterierna för tilläggsbelopp i x kommun. (Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp C, 2018)

Analys av beskrivning

Kommunen har nekat denna ansökans kompensatoriska beskrivning kring elevens behov av omfattande särskilt stöd. Denna ansökans stödinsatser utgår ifrån audism som diskursiv norm, men innehåller ett kompensatoriskt fokus kopplat till elevens svårigheter. Skolan ansöker om tilläggsbelopp för ersättning gällande elevassistent samt tekniska hjälpmedel som enligt skollagens författningar ger rätt till tilläggsbelopp. Kommunen har dock beslutat att avslå denna ansökan som innehåller ett kompensatoriskt fokus på att skapa tillgänglighet för elevens lärande.

D. Ansökan om tilläggsbelopp för neuropsykiatrisk funktionsvariationer

Behov av omfattande särskilt stöd

x har låg impuls kontroll och ett kort tålamod, detta resulterar i att x hamnar i olika konflikter, både i klassrummet och ute på raster. När x känner sig orättvist behandlad av andra elever kan x få kraftiga aggressionsutbrott, tex kan x kasta sönder saker, i matsalen har x kastat sönder en stor glas- skål, följt av glas-splitter på stora delar av matsalsgolvet. x har huggit med matkniven i matsalsbordet framför andra elever. x kan också vara verbalt otrevlig i samband med detta. I dessa situationer är x en fara för andra elever och även för sig själv.

Detta sker inför andra elever som då blir rädda för x och upplever obehag. När x får aggressionsutbrott har x blivit och kan bli fysisk mot andra, både mot elever och vuxna, x går till aggressiva fysiska angrepp. x sparkas, slåss och spottas när x hamnar i aggressiva affektutbrott. x agerar på impuls utan att tänka på följder eller konsekvenser av sitt handlande.

I det sociala samspelet behöver x få veta vad som ska hända så långt som det är möjligt, x behöver tydliga riktlinjer och struktur över vad som förväntas av x i den aktuella situationen.

x har diagnos.

- Uppmärksamhetsstörning/hyperaktivitet, huvudsakligen uppmärksamhetsstörning (ADD) och
- Autismliknande tillstånd (Genomgripande störning i utvecklingen, UNS) (Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp D, 2018)

Analys av beskrivning

Av skolans beskrivning skriver skolan fram en bild kring elevens; identitet, funktionsvariation och funktionsförmåga sammanflätas. Skolan skriver kategoriskt fram och mäter elevens svårigheter utifrån en bestämd norm av ableism. Detta skapar en *orientation* där elevens diagnos verkar identitetsskapande och ställs i fokus. Elevens identitet blir en ”våldsam och farlig diagnostiserad elev, som personal och elever är rädda för”. Elevens funktionsvariation blir genom denna beskrivning till en funktionsnedsättning samt skapar en exkluderande diskurs. Detta verkar sätta eleven *out of place*, genom att poängtera elevens våldsamma natur och hur detta är en fara i skolan, för elever såväl som lärare. Våld, diagnos och elevens identitet kopplas kategoriskt samman till att göra en exkluderande bedömning av elevens behov utifrån ett perspektiv av ableism.

Stödinsatser

x behöver en vuxen som stöttat x under skoluppgifter och under hela skoldagen i olika situationer. Utan detta stöd av vuxen blir x sittande och förmår sig inte ta eget ansvar gällande sin kunskapsinhämtning. x har ett behov av vuxenstöd under alla lektioner som hjälper x att starta, genomföra och avsluta uppgifter.

x har en kort ork och arbetar långsamt. Den vuxne behöver ”pusha” x likt en balansgång, inte för mycket eller för litet för att undvika att x känner omotivation.

För att x ska kunna nå kunskapskraven behöver x igångsättningshjälp och en ständigt närvarande vuxen som pushar och vägleder x framåt i skolarbetet.

x klarar inte på egen hand återgå till det som förväntas utan behöver stort stöd av en vuxen i detta.

x har ingen egen drivkraft utan behöver ett stort kontinuerligt stöd av en vuxen som sitter bredvid och som tillsammans med x Leder skolarbetet framåt.

- x har ett omfattande behov av vuxenstöd/resurs under lektioner, i skolarbetet och under hela skoldagen som stöttar och vägleder x framåt i det sociala samspelet med kamrater och i x kunskapsutveckling. (Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp D, 2018)

Analys av beskrivning

Skolan skriver i denna beskrivning fram ett kategoriskt perspektiv om vad skolan behöver för att bemöta och kontrollera elevens beteende och handlingar. Återigen bildar de önskade stödjande insatserna en alignment av ableism, vilket verkar till att kontrollera elevens beteende, styra eleven mot måluppfyllelse samt få eleven att utveckla sina bristande sociala och pedagogiska färdigheter.

Elevens svårigheter bemöts kategoriskt genom bruk av alignment, istället för att anlägga fokus på skolans faktiska konkreta åtgärder och extra anpassningar för att stödja eleven i lärandet utifrån ett kompensatoriskt perspektiv. Skolans arbete med att skapa en tillgänglig lärandemiljö nämns ej. En identitetsskapande diskurs utifrån ett perspektiv av ableism skrivs därmed fram i form av governmentality och documentality om en elev, vars svårigheter inom NPF behöver rättas till och kontrolleras av skolans personal. Om en elev som behöver genom kontroll lära sig att anpassa sig till rådande normer och regler, genom ett beviljat tilläggsbelopp.

Delegationsbeslut

Kommunen har i detta ärende beviljat tilläggsbelopp på cirka 80 000 kronor för VT18 med hänvisning till att:

Enligt 8 kap 23 § skollagen ska tilläggsbelopp lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Tilläggsbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna motsvarande verksamheten.

Tilläggsbeloppet ska avse extraordinära stödåtgärder.

Beslutet grundar sig på inkomna handlingar. (Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp D, 2018)

Analys av beskrivning

Kommunen har beviljat denna ansökans grafiska och kategoriska beskrivning av elevens behov av omfattande särskilt stöd, vilket kännetecknas av ableism. Elevens svårigheter och diagnos sätts i fokus. Eleven behöver enligt skolan omfattande särskilt stöd av en person för att kontrollera individens sociala och pedagogiska svårigheter. Skolan har således återigen genom bruk av documentality och governmentality skapat villkoren för elevens delaktighet, genom de stödjande insatserna som skolan önskar genomföra, vilket ålägger kommunen att bevilja tilläggsbelopp. Detta för att kunna kontrollera elevens särskilda behov att anpassa sig efter skolans regler. Denna ansökan lägger således fokus på elevens brister av psykologiska funktioner och de kontrollerande åtgärder som krävs för att bemöta detta. Skolans stödjande åtgärder formar således meningsskapande. I form av att eleven önskas av skolan kontrolleras

och tvingas att anpassa sig, efter rådande sociala och pedagogiska krav. Detta för att nå måluppfyllelse och skydda närmiljön mot elevens utåtagerande beteende.

Komparativ analys

Tilläggsbeloppens identitetskonstruktion kring behov av omfattande särskilt stöd

Utifrån de utvalda fyra ansökningar om tilläggsbelopp samt de andra 324 ansökningarna om tilläggsbelopp finns ett gemensamt mönster, kring hur elevernas funktionsvariationer och behov av omfattande särskilt stöd beskrivs. Elevernas behov och svårigheter bedöms, mäts, värderas och sätts i sammanhang i merparten av fallen utifrån en bedömd brist av funktionsförmåga; som enligt skolorna är direkt ett hinder för elevernas måluppfyllelse i skolan. Skolornas arbete kring att skapa tillgänglighet i lärandet för att bemöta behoven nämns sällan, utan problemet i linje med Asp-Onsjö (2006) hänvisas och identifieras med eleven. Elevernas brister, svårigheter och problem sammanvävs av skolorna, till att kategoriskt sätta eleverna out of place; utifrån ableism och audism, skapa ett behov av omfattande särskilt stöd. En identitetskonstruktion utifrån skolornas samlade beskrivningar bildar ett mönster och kännetecknas av tre *invarianta* teman; funktionsvariation, exkludering och governmentality. De tre *varianta* teman som i skolornas beskrivningar bildar ett mönster och kännetecknas av är våld, documentality och inkludering.

Utifrån dessa handlingar kan behovet av omfattande särskilt stöd definieras till hur beskrivningarna, bidrar till elevernas identitetskonstruktion. Denna identitetskonstruktion av behov av omfattande särskilt stöd, definierar utifrån empirin elever som till följd av gravt nedsatt funktionsförmåga behöver kontinuerligt socialt, pedagogisk eller medicinskt särskilt stöd inom men också utanför undervisningens ram. Likt Andreasson (2007) är syftet med detta för att kunna kontrollera, förstärka funktionsförmågan och styra elever mot måluppfyllelse. En majoritet av ansökningarna nämner ej vilka extra anpassningar eleven erhåller från skolan. Fokus läggs istället på elevens funktionsvariationer som identitetskonstruktion, vilket bildar ett etiskt dilemma utifrån skollagens och läroplanens kompensatoriska uppdrag och Salamancadeklarationens stadgar om inkludering. Detta eftersom individer kategoriseras utifrån deras funktionsvariation som identitet (Helldin & Sahlin, 2010). Skolorna anlägger således ett fokus i ansökningar om tilläggsbelopp genom att grafiskt och kategoriskt beskriva funktionsvariationer som orientation; hur elevens funktionsvariationer blir till ett funktionshinder i mötet med skolan och lärandet snarare än på de kompensatoriska åtgärderna. Detta är olikt Asp-Onsjö (2008) till hur elevernas behov och stödjande åtgärder beskrivs i åtgärdsprogram som syftar till att stödja eleverna i lärandet på skol- grupp- och individnivå. Skolorna beskriver därmed elever, i behov av omfattande särskilt stöd, som kostsamma och krävande elever som står utanför samhällets och skolans normer. Skolorna mäter och värderar kategoriskt elevernas prestationer kopplat till en norm av heltidsstudier och full funktionsförmåga. Hörselnedsättning mäts och beskrivs i fysiska attribut och medicinska termer med ett fokus på kompensatoriska åtgärder. Medan NPF bedöms, värderas och mäts i beteenden som genom kategoriska åtgärder skall rätta till elevens svårigheter. Det existerar således en skillnad på hur fysiska och psykologiska funktionsvariationer beskrivs i ansökningar om tilläggsbelopp.

Ytterligare ett mönster som synliggjorts i de 328 ansökningarna, är att det söks mer tilläggsbelopp för pojkar än för flickor. Ansökningar som berör flickor är dock ytterst mer

grafiska i sin identitetskonstruktion kring funktionshinder utifrån det kategoriska perspektivet. Ansökningar om pojkar berör mer funktionsnedsättningens följder än flickornas funktionshinder. Syftet med skolans ansökan om tilläggsbelopp är dock tydligt, funktionsvariationen skall genom utökade resurser rättas till och kontrolleras.

Stödinsatserna för att möta behoven

Genom undersökningen av de fyra utvalda ansökningarna av tilläggsbelopp och de övriga 324 framkommer ett tydligt mönster kring hur stödinsatserna beskrivs, dess ansvarsfördelning samt vad för insatser som skolorna ansöker om tilläggsbelopp för. Ett tema som framkommer i ansökningarna är en bristande tillgänglighet och delaktighet som direkt inverkar negativt på elevernas lärande. Denna brist av tillgänglighet och delaktighet skapar i sin tur ett behov av särskilt stöd för de aktuella eleverna. Skolorna har då utifrån Hirsch (2017) på ett bristfälligt sätt framställt hur de pedagogiskt och didaktiskt arbetar på en skol- grupp- och individnivå i dokumentationen för att stödja eleverna i deras lärande. Detta resulterar i att svårigheten kring lärandet tillskrivs eleven av skolorna. Insatserna av alignment beskrivs av skolorna som nödvändiga, kostsamma och krävande för att kunna kontrollera och styra elevens kropp och funktionsvariation mot social, medicinsk och pedagogisk utveckling. I en majoritet av fallen åläggs ansvaret av governmentality till en elevassistent/resursperson, ett totalansvar att kontrollera och ansvara för elevens funktionsförmåga samt svårigheter mot målpuppfyllelse genom att rätta till elevens sociala, medicinska eller pedagogiska svårigheter. Detta resulterar i att skolorna friskriver sig själva från att utveckla tillgängligheten i verksamheten, vilket innebär att eleven blir beroende av sin elevassistent eller hörselteknik för sin delaktighet i lärandet. Ytterst få ansökningar fördelar ansvaret över flera funktioner i skolan. Utifrån empirin delges enbart skolans perspektiv, vårdnadshavare och elever görs ej delaktiga i ansökningarnas formuleringar om stödbehoven eller stödinsatserna. Det framkommer sällan i ansökningarna, vilka professioner som skrivit eller bidragit till beskrivningarna om omfattande särskilt stöd.

Av det totala materialet av 328 handlingar ställs elevens funktionsvariation, som den centrala anledningen till ansökan om tilläggsbelopp. Utifrån de fyra utvalda ansökningarna i de undersökta två kommunerna, söker man tilläggsbelopp enligt skollagens föreskrifter för elevassistent eller tekniska hjälpmedel. Av 200 andra ansökningar söker man också tilläggsbelopp enligt skollagens författningar. Det finns dock en betydande varians i resterande 124 ansökningar för vilka andra insatser som skolorna söker tilläggsbelopp för, som ej innefattas utav skollagens författningar. Ett exempel på detta är en skolas ansökan om att renovera personalrummet och skolgården till följd av en elevs funktionsvariation, en ansökan som ej syftar till att direkt stödja eleven i lärandet.

Ytterligare mönster som framkommer av de 328 handlingarna är att ansökningar som berör elever med NPF blir beviljade högre tilläggsbelopp än elever med hörselnedsättning. Ansökningar som lyfter fram elevens funktionsnedsättning utifrån ett kategoriskt perspektiv får beviljade tilläggsbelopp i kommuner med ekonomiska utmaningar. Dessa kommuner har även lokala bestämmelser kring tilläggsbelopp som tillämpas, där skollagen enbart blir ett ramverk istället för styrande bestämmelse. Ansökningar i resursstarka kommuner som skriver om elevens funktionsförmåga utifrån ett kompensatoriskt perspektiv, får beviljade tilläggsbelopp. Resursstarka kommuner har även inga lokala bestämmelser utan följer skollagens författningar kring tilläggsbelopp. Detta innebär att bedömningar kring elevens behov av omfattande behov av särskilt stöd skiljer sig mellan kommunerna och skapar en olikvärdighet samt ojämlikhet gällande skollagens författningar om tilläggsbelopp. Genom undersökningen av 328 ansökningar har det synliggjorts att resursstarka kommuner beviljar

betydligt fler tilläggsbelopp för samma insatser, som nekas i kommuner med ekonomiska utmaningar.

Inkludering eller exkludering?

Upprättade ansökningar visar ett mönster på att i olika kontexter anläggs olika fokus på begreppet makt i form av governmentality kring funktionsvariationer. De skiljer sig åt genom att skolorna vill liksom Andreasson (2007) och Asp-Onsjö (2006) på olika sätt styra och kontrollera elevers lärande, kropp och funktionsförmåga. Detta synliggörs genom hur diskursen om elevens identitet konstrueras utifrån funktionsförmåga, funktionsvariationer samt hur detta försvårar den sociala och pedagogiska utvecklingen. Identitetskonstruktionen bidrar till att skapa en identitet av funktionshinder för eleverna i ansökningarna om tilläggsbelopp. Undersökningen har även synliggjort en brist på elevers och vårdnadshavares möjlighet till delaktighet i ansökningar om tilläggsbelopp (Asp-Onsjö, 2008). Detta innebär en ensidighet, att skolans beskrivningar och perspektiv dominerar och bestämmer elevens identitet och svårigheter (Andreasson, 2007). Ansökningar rörande HNS och NPF skiljer sig även åt då exkluderande åtgärder beviljas för elever med NPF och inkluderande åtgärder beviljas för HNS. Det är således tydligt att olika bedömningar och skiljelinjer kring bedömningar görs mellan HNS och NPF. Vidare bidrar skolans olika beskrivningar och kommuners olika processer kring bedömning om behovet av omfattande särskilt stöd till att skapa en olikvärdig skola (Axelsson & Stenberg, 2014). Hemkommunens ekonomiska resurser och lokala bedömningsprocess knyts således an till elevernas möjlighet att få omfattande särskilt stöd (Ramberg, 2015 & Matson, 2017). Detta resulterar i ett mönster där kategoriska bedömningar beviljas tilläggsbelopp. Beskrivningar som centrerar på elevernas svårigheter och funktionsvariationer, vilket konstruerar deras identitet i ansökningar om tilläggsbelopp.

Tilläggsbelopp blir således ett verktyg i linje med Andreasson (2007) för den Pastorala makten och governmentality, att kontrollera elever genom bedömningar och rangordningar. Detta vävs samman med syfte att skapa makt, mening och identitet, att styra elevers kroppar och psykologiska identiteter, mot måluppfyllelse, heltidsstudier och full funktionsförmåga (Helldin & Sahlin, 2010). Elever som utifrån governmentality, behöver extern och intern kontroll av sin kropp och identitet för att styras mot heltidsstudier, funktionsförmåga och måluppfyllelse. Det synliggörs via det kategoriska mönster som visar sig och som resulterar i beviljade tilläggsbelopp medan ansökningar av kompensatorisk natur resulterar i nekade tilläggsbelopp.

Utifrån de 328 handlingarna synliggörs ett mönster av att ansökningar till kommuner med socioekonomiska utmaningar har mer grafiska, kategoriska värderande och särskiljande beskrivningar kring elevers behov av omfattande särskilt stöd. Däremot ges konkreta exempel kring hur funktionsvariationen yttrar sig utifrån ett kompensatoriskt perspektiv i ansökningar till välbärgade kommuner. Detta kan leda till att audism och ableism förstärks i samhället, vilket går stick i stäv med skollagens rådande författningar om det kompensatoriska uppdraget (Skollagen 2010 & Skolverket, 2014). Till följd av att kommuner beviljar ansökningar om tilläggsbelopp som kategoriskt och hegemoniskt sätter full funktionsförmåga och heltidsstudier som samhällets och skolans normativa diskurs. Skolan skapar således didaktiska villkor för elevens deltagande genom governmentality och documentality, i ansökningar om tilläggsbelopp (Asp-Onsjö, 2011 & Hjärne & Säljö, 2013).

Diskussion

Denna studie har visat på att det finns en skillnad mellan Asp-Onsjö tidigare forskning (2006, 2008 & 2011) samt Andreasson (2007 & 2009) om hur elevers behov av särskilt stöd beskrivs i åtgärdsprogram kontra hur elevers behov av omfattande särskilt stöd beskrivs i ansökningar om tilläggsbelopp. Studien har visat på att skolor anlägger ett omfattande kategoriskt fokus utifrån ableism och audism för att bedöma, beskriva och mäta hur elevens funktionshinder som identitet påverkar förmågan till pedagogisk, medicinsk och social utveckling. En definition kring omfattande behov av särskilt stöd växer således fram, vilket pekar på elever som behöver kontinuerligt särskilt stöd, inom men också utanför undervisnings ram. Detta skiljer sig utifrån Asp-Onsjö (2006) och Andreasson (2007) och den tidigare forskningen om åtgärdsprogram, särskilt stöd och individuella utvecklingsplaner, som ej innefattar detta kategoriska fokus på funktionsnedsättning. Studien har även visat på att det även finns en betydande olikvärdighet utifrån skollagen kring bedömningarna av tilläggsbeloppen beroende på kommunens socioekonomiska status. Kommunerna står även fria att utforma sina ansökningsblanketter på kommunal nivå. Detta leder till att kommuner har olika ansökningsblanketter och således olika bedömningsgrunder. Det finns även en tydlig koppling mellan kategorisering i identitetskonstruktionen av elevers svårigheter och beviljade tilläggsbelopp. Studiens metod och teori av orientation, out of place och alignment har verkat för att lyfta fram och visa på olika positioneringar och diskurser kring de funktionsvariationer som skolorna beskriver och lyfter fram i ansökningarna om tilläggsbelopp.

Ett steg mot en förbättrad likvärdighet är att upprätta statlig kontroll gällande kommuners enhetliga tillämpning kring ansökningar om tilläggsbelopp. En vidare tanke som kan verka undanröja strukturella svårigheter i ansökningar om tilläggsbelopp; är att elever som till följd av funktionsvariationer har ett behov av omfattande särskilt stöd, automatiskt skall få en förhöjd skolpeng. Detta förhöjda anslag i skolpeng som då direkt kan användas för att sätta in extraordinära stödåtgärder i form av anpassade läromedel, lärarförstärkning eller elevassistent kopplat till den individuella elevens behov (Assarsson, 2009). Detta skulle på sikt även bidra till att skapa mer tillgängliga och inkluderande lärandemiljöer för elever i behov av särskilt stöd (Asp-Onsjö, 2006). Vidare skulle detta kunna skapa fler arbetstillfällen i skolan och stimulera arbetsmarknaden i samhället. Skolan som organisation skulle således även kunna arbeta förebyggande på ett tidigare stadium, i ett aktivt samarbete mellan skola, elev, vårdnadshavare och kommun med elevens behov i fokus. En annan tanke för ökad likvärdighet är att staten istället för kommunen, skall stå för dessa kostnader av förhöjd skolpeng i form av tilläggsbelopp, att Skolverket skulle vara den statliga myndighet som tar emot, bedömer och fattar beslut om tilläggsbelopp. Skolverket skulle även då behöva skapa allmänna råd för arbete med tilläggsbelopp, som skulle verka för att skapa en röd tråd i skivandet av dessa handlingar samt skapa en enhetlig diskurs kring beskrivningen kopplat till behoven istället för funktionsnedsättning.

Denna studies bidrag till den specialpedagogiska professionen är att skapa en medvetenhet kring vilka diskurser som skolor skriver fram i ansökningar om tilläggsbelopp, gällande elever i behov av omfattande särskilt stöd med HNS eller NPF. Det faller således till den specialpedagogiska professionen att verka för en ökad normkritisk pedagogisk praktik, tillgänglighet, delaktighet och extra anpassningar i skolan för barn i behov av särskilt stöd. Skolan har utifrån skollagen och läroplanen ett kompensatoriskt uppdrag, det faller till den specialpedagogiska professionen att säkerställa att detta uppdrag följs. Det faller även till den specialpedagogiska professionen att motverka kollisionen mellan skollagen, läroplanens kompensatoriska uppdrag och tilläggsbeloppens kategoriska perspektiv. Den har även bidragit

till att synliggöra att den målstyrda skolan bidrar till en stress hos personalen att forcera eleverna mot måluppfyllelse och tillskriver elevernas funktionsvariationer en kategorisk diskurs kring otillräcklighet.

Förslag till fortsatt forskning

Denna studie har skapat en ny forskningsfront som bär på många möjligheter. Det skulle således vara av vetenskapligt intresse att utöka denna genomförda studie och kvalitativt undersöka fler kommuner och ansökningar på djupet på fler platser i Sverige. Detta skulle ytterligare synliggöra diskursiva likheter och skillnader i beskrivningar om elever i behov av omfattande särskilt stöd i ansökningar om tilläggsbelopp. Det skulle även vara vetenskapligt intressant att kvantitativt undersöka en större mängd empiri om vilka ansökningar (kategoriska eller kompensatoriska) som genererar tilläggsbelopp för olika insatser (elevassistent, tekniska hjälpmedel och speciallärarstöd).

Metoddiskussion

Valet av den kvalitativa ansatsen, togs till följd av den tidigare kvalitativa forskningen kring åtgärdsprogram och särskilt stöd. Studiens tillämpning av Sarah Ahmeds teoretiska ramverk, möjliggjorde en systematiserad djupdykning av empirin men bidrog även till att arbetet låstes, till bestämda analyspositioner i urvalet och analysen av resultat. I efterhand utifrån studiens syfte, skulle man kunna brukat en kvalitativ innehållsanalys för att öppnare diskutera ansökningarnas beskrivningar och teman hos de olika kommunerna. Det skulle även varit lämpligt att bruka en kvantitativ ansats för att täcka flera handlingar, dock hade studien förlorat djup i utbyte mot bredd i sina resultat. Det hade även medfört svårigheter i att jämföra resultaten mot tidigare kvalitativ forskning. Jag är nöjd med den tillämpade metoden som verkade till att diskursivt synliggöra samt analysera empirin utifrån studiens syfte och frågeställningar, vilket bidrog till studiens reliabilitet och validitet. Ett flertal kommuner har lyft fram studien som av etisk och specialpedagogisk relevans för att öka likvärdigheten kring bedömningar om tilläggsbelopp.

Insamlingen av empiri har fungerat väl i denna studie. Studien möttes med stort intresse av de deltagande kommunerna som deltog. Dessa lämnade skyndsamt ut begärda handlingar. Samtlig empiri som inkom var 328 handlingar, vilket samtliga lästes igenom. Med bruk av studiens metod och teori valdes fyra ut till undersökningen. Den initiala tanken var att undersöka flera handlingar och kommuner men till följd av uppsatsens begränsade utrymme, blev det slutligen två kommuner och fyra ansökningar om tilläggsbelopp.

Efter att ha arbetat med ansökningar om tilläggsbelopp nu i ett flertal år, fanns det ett inneboende intresse att undersöka detta. Denna studie har bekräftat mina funderingar kring vilka beskrivningar som är hegemoniska gällande elever i behov av omfattande särskilt stöd. En svårighet råder dock att det är det kategoriska perspektivet som genererar tilläggsbelopp från kommunerna.

Slutord

Denna studie har bidragit till att jag har blivit mer medveten om hur man som verksam speciallärare behöver vara eftertänksam kring hur elevers svårigheter presenteras i text och tal. Detta för att ej skapa en identitetskonstruktion för en elev baserad på det kategoriska

perspektivet och konstruerar en elevs identitet utifrån deras svårigheter. Studien har även visat på att kommuner har olika bedömningsgrunder kring omfattande särskilt stöd samt brukar olika blanketter i detta arbete. Detta innebär att det juridiska ramverket i sig bör förändras för att förändra och bredda förståelsehorisonten, för att öka möjligheten för kommunerna att bevilja ansökningar med kompensatoriska perspektiv. För att detta skall kunna ske behöver Skolverket skapa allmänna råd för arbete med tilläggsbelopp.

Särskilda tack

Jag vill rikta ett särskilt tack till min fantastiska fru Shilan Nazari. Tack Shilan för att du funnits vid min sida, dag som natt, när jag har sprungit på patrull i studierna.

Referenslista

Primärkällor

Delegationsbeslut, Barn- och utbildningsnämnden, Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp A, 2017-06-28, BUN 2017/93.600, Sverige.

Delegationsbeslut, Barn- och utbildningsnämnden, Kommun 1, Ansökan om tilläggsbelopp B, 2018-06-14, BUN 2018/33.629, Sverige.

Delegationsbeslut, Utbildningsnämnden, Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp C, 2018-05-29, INDIVID/2018:329, Sverige.

Delegationsbeslut, Utbildningsnämnden, Kommun 2, Ansökan om tilläggsbelopp D, 2018-04-17, INDIVID/2018:445, Sverige.

Övriga 324 delegationsbeslut och ansökningar om tilläggsbelopp från kommuner, 2015-2018, Sverige.

Styrdokument

Utbildningsdepartementet, *Tilläggsbelopp för barn och elever*, Lagrådsremiss 21 januari, år 2016.

<https://www.regeringen.se/48ffc4/contentassets/13a6b6d5035841d189cb0aed42b43d77/tillaggsbelopp---lagradsremiss-2016-01-25---trycklovad---webb.pdf> (besökt 180930)

Tryckt litteratur

Ahmed, S. (2012). *On being included: racism and diversity in institutional life*.

Ahmed, S. (2006). *Queer phenomenology: orientations, objects, others*. Durham, N.C.: Duke University Press.

Andreasson, I. & Asplund Carlsson, M. (2009). *Elevdokumentation: om textpraktiker i skolans värld*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Andreasson, I. (2007). *Elevplanen som text: om identitet, genus, makt och styrning i skolans elevdokumentation*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2007. Göteborg.

- Assarson, I. (2009). *Utmaningar i en skola för alla: några filosofiska trådar*. Stockholm: Liber.
- Asp-Onsjö, L. (2011). *Dokumentation, styrning och kontroll i den svenska skolan*. Malmö: Malmö högskola. (s. 39-56).
- Asp-Onsjö, L. (2008). *Åtgärdsprogram i praktiken: att arbeta med elevdokumentation i skolan*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Asp-Onsjö, L. (2006). *Åtgärdsprogram - dokument eller verktyg?: en fallstudie i en kommun*. Diss. Göteborg : Göteborgs Universitet, 2006. Göteborg.
- Andersson, G. & Arlinger, S. (red.) (2007). *Nordisk lärobok i audiologi*. (1. uppl.) Bromma: CA Tegnér.
- Axelsson, H & Stenberg, J. (2014). "Man jämför inte äpplen med äpplen heller" – En intervjustudie om mindre kommuners resursfördelning till grundskolan. Göteborgs Universitet.
- Black, P., & Wiliam, D. (2009). *Developing the theory of formative assessment*. Educational Assessment, Evaluation and Accountability (formerly: Journal of Personnel Evaluation in Education), 21(1), 5-31.
- Bunar, N. (2009). *När marknaden kom till förorten: valfrihet, konkurrens och symboliskt kapital i mångkulturella områdens skolor*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Coniavitis Gellerstedt, L. & Bjarnason, S. (2015). "Vad var det du inte hörde?": hörteknik och dess användning i skolan - HODA. Malmö: Specialpedagogiska skolmyndigheten
- Eliasson, A. (2016). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson, Maria. (2013). *Rätten till stöd för barn med funktionsnedsättningar – om tilläggsbelopp enligt skollagen*. Uppsala Universitet.
- Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. (2., utök. uppl.) Stockholm: Liber.
- Gottberg, M. (2017). *Underlätta dokumentationen: vid särskilt stöd*. (Upplaga 1).
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindström, L., Lindberg, V. & Pettersson, A. (red.) (2013). *Pedagogisk bedömning: att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap*. (3., [oförändrade] uppl.) Stockholm: Liber.
- Lundahl, C. & Folke-Fichtelius, M. (red.) (2016). *Bedömning i och av skolan: praktik, principer, politik*. (2., [utök.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Matson, I. (2017). *Grus i maskineriet? några kommunala tjänstemäns, politikers, föräldrars och lärares syn på en skola för alla: en fallstudie*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2017. Stockholm.

Mladenov, T. (2015). *Critical theory and disability [Elektronisk resurs] : a phenomenological approach*. London: Bloomsbury.

Hansson, K., Apelmo, E. & Alftberg, Å. (red.) (2016). *Ljud tar plats: funktionshinderperspektiv på ljudmiljöer*. Lund: Lunds universitet.

Helldin, R. & Sahlin, B. (red.) (2010). *Etik i specialpedagogisk verksamhet*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Hirsh, Å. (2017). *Perspektiv på skolans pedagogiska dokumentation – den skriftliga individuella utvecklingsplanens roll och relation till annan dokumentation [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Skolverket.

Hjörne, E. & Säljö, R. (2013). *Att platsa i en skola för alla: elevhälsa och förhandling om normalitet i den svenska skolan*. (4., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Håkansson, J. & Sundberg, D. (2016). *Utmärkt skolutveckling: forskning om skolförbättring och måluppfyllelse*. (Första utgåvan, första tryckningen). Stockholm: Natur & Kultur.

Ramberg, J. (2015). *Special education in Swedish upper secondary schools: resources, ability grouping and organisation*. Diss. (sammanfattning) Stockholm : Stockholms universitet, 2015. Stockholm.

Runström Nilsson, P. (2015). *Pedagogisk kartläggning: att utreda och dokumentera elevers behov av särskilt stöd*. (3., [uppdaterade] uppl.) Malmö: Gleerup.

SFS 2010:800. Skollagen.

Sverige. Skolverket (2016). *PISA 2015: 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik*. Stockholm: Skolverket.

Sverige. Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket.

Sverige. Skolverket (2014). *Stödinsatser i utbildningen: om ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd*. Stockholm: Skolverket.

Sverige. Skolverket (2011). *Särskilt stöd i grundskolan: en sammanställning av senare års forskning och utvärdering*. (Rev. [utg.]). Stockholm: Skolverket.

Sverige. Skolverket (2009). *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola?: kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer : sammanfattande analys*. Stockholm: Skolverket.

Sverige. Skolverket (2002). *Att arbeta med särskilt stöd: några perspektiv*.

Svenska unescorådet (2006). *Salamanca deklARATIONEN och Salamanca +10*. [Stockholm]: Svenska Unescorådet.

Sjölund, A., Jahn, C., Lindgren, A. & Reuterswärd, M. (2017). *Autism och ADHD i skolan: handbok i tydliggörande pedagogik*. (Första utgåvan). Stockholm: Natur & Kultur.

Szönyi, K. & Söderqvist Dunkers, T. (2015). *Delaktighet: ett arbetssätt i skolan*. Härnösand:

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed [Elektronisk resurs]*. (Reviderad utgåva). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Informationsbrev

Tilläggsbelopp beviljat? *En kvalitativ analys av skolors diskurser om makt, mening och identitet kring upprättande av åtgärdsprogram och ansökningar om tilläggsbelopp för elever med funktionsvariationer och omfattande behov av särskilt stöd.*

Författare: Andreas Blommé

Examensarbete inom speciallärarutbildningen inriktning dövhet/hörselskada HT2018.

Handledare: Liz Adams Lyngbäck.

Hej!

Jag befinner mig i sluttampen av speciallärarutbildningen. Läser HT18 kursen "examensarbete inom specialpedagogik 15HP".

Titeln på mitt examensarbete - Tilläggsbelopp beviljat? En kvalitativ analys av skolors diskurser om makt, mening och identitet kring upprättande av åtgärdsprogram och ansökningar om tilläggsbelopp för elever med funktionsvariationer och omfattande behov av särskilt stöd.

Studiens övergripande syfte är att bidra till en ökad likvärdighet och inkludering i skolan för elever i behov omfattande av särskilt stöd.

Studien syftar att undersöka skolors beskrivningar om barn i behov av omfattande särskilt stöd i ansökningar av tilläggsbelopp. Detta utifrån satta stadgar i Skollagen och Salamanca deklARATIONEN. Studiens metod ämnar att kvalitativt undersöka hur elevernas behov framställs, vilka insatser skolorna sätter in för eleverna, för vilka anledningar samt hur skolor ansöker om tilläggsbelopp. Studien ämnar att undersöka 1-2 skolors och gymnasiums arbete kring ovanstående per kommun.

Teoretisk utgång är Ahmeds queer theory med en fenomenologisk ansats.

I linje med ovanstående examensarbete. **Begär jag ut som offentlig handling 8 åtgärdsprogram, 8 ansökningar om tilläggsbelopp med respektive beslut om beviljat/ej beviljat tilläggsbelopp från er kommun gällande elever med hörselskada, hörselnedsättning, dövhet samt neuropsykiatriska funktionsvariationer gällande förskoleklass, grundskolan och gymnasieskolan.**

Begär även ut 8 stycken åtgärdsprogram, 8 ansökningar om tilläggsbelopp med respektive beslut från er gällande elever med neuropsykiatrisk funktionsvariation för ovan nämnda skolformer.

Dessa dokument skall som äldst vara från år 2013. Dokumenten kan utifrån etiska aspekt även avidentifieras (elevens namn, skola och personnummer) av er.

Se bifogat PM för ytterligare information.

Vänligen skicka dessa dokument till följande postadress:

Andreas Blommé

Fläderstigen 7

170 67 Solna

Kontakta mig om ni har några frågor.

Mvh

Andreas

0707226785